Ազգ
Azg
armenian daily
1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1998 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 223 (1727)

Օջալանը դիմում է Եվրոպային

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: PKK-ի ղեկավար Ա. Օջալանն արտահայտվել է հօգուտ իրեն միջազգային դատարանով դատելու: Ելույթ ունենալով եվրոպայում գործող քրդական հեռուստակայանով, նա հայտարարել է, թե միջազգային դատարանն իրեն թույլ կտա ասելու մարդկանց, թե ով է մարդասպանը: Միաժամանակ նա Թուրքիային կրկին կոչ է արել համաձայնել քրդական խնդիրը քննարկելուն:

Մենք խնդրում ենք ավելի մեծ ինքնավարություն եւ ազատություն, հարգանք մեր լեզվի ու մշակույթի նկատմամբ եւ ժողովրդավարություն, ինչպիսին եվրոպայում է: Ես խնդրում եմ եվրոպային պաշտպանել մեր խաղաղության ծրագիրը», ասել է Օջալանը:

Օջալանի մշակած խաղաղության ծրագրով 7 պահանջ է ներկայացվում՝ 1. դադարեցնել թուրքական ռազմական գործողությունները քրդական գյուղերում, 2. վերացնել, այսպես կոչված, գյուղական պահակային գումարտակները, 3. թույլ տալ տեղահանված փախստականների վերադարձը իրենց գյուղերը, 4. քրդական տարածաշրջանին տալ ինքնավարություն՝ առանց խախտելու Թուրքիայի սահմանները, 5. քրդերի համար ճանաչել բոլոր այն դեմոկրատական իրավունքները, որոնք ունեն թուրքերը, 6. ընդունել քրդական ինքնությունը, լեզուն ու մշակույթը, 7. թույլ տալ կրոնական ազատություն ու բազմազանություն:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, Օջալանը հայտարարել է, որ PKK-ն պատրաստ է անվերապահորեն ընդունել եվրոպայի որեւէ դիրքորոշում՝ քրդական հարցի լուծման գործում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Համանախագահների առաջարկը՝ առողջ տրամաբանության հաղթանակ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առողջ տրամաբանության հաղթանակ անվանեց ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների ներկայացրած վերջին փաստաթուղթը: Նոյեմբերի 30-ին Հայաստանի Ազգային հեռուստատեսության «Հայլուր» ծրագրի, «Ար» եւ «Ա1+» հեռուստաընկերությունների ներկայացուցիչների հետ ունեցած իր հանդիպման ժամանակ Ռոբերտ Քոչարյանը ընդգծեց, որ այն «նմանը իր մոտեցմամբ եւ իր գաղափարախոսությամբ անցած 10 տարվա ընթացքում չի ունեցել»:

Ըստ Ռոբերտ Քոչարյանի, ընդհանուր պետության գաղափարը էապես տարբերվում է նախկինում ներկայացված տարբերակներից, որտեղ ամրագրվում էր Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը եւ ինքնավարության կարգավիճակով Ղարաբաղի՝ Ադրբեջանի մաս կազմելը:

Ընդհանուր պետությունը, ըստ նախագահի, բնավ չի նշանակում, թե Ղարաբաղը Ադրբեջանի մաս է կազմում: Փաստաթղթով «Ադրբեջանը եւ Ղարաբաղը իրար հետ պայմանավորվում են ապրել ինչ-որ սահմաններում, բայց ինքնուրույն օրենքներով, ինքնուրույն սկզբունքներով»: Ամբողջ փաստաթղթում, նախագահի համոզմամբ, չկա որեւէ մեկ կետ, մեկ դրույթ, որը ենթադրի ուղղահայաց հարաբերություններ Ադրբեջանի հետ, կան միայն հորիզոնական հարաբերություններ՝ սկսած օրենսդրությունից, վերջացրած իշխանությունների փոխհարաբերություններից:

ՀՀ նախագահը միաժամանակ նշեց, որ նոր առաջարկության մեջ փորձ է արվել համատեղել տարածքային ամբողջականության եւ ինքնորոշման իրավունքները, ինչն արվել էր Բոսնիայի կարգավորման լուծումներում: Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց նաեւ, որ Ադրբեջանի ղեկավարության հետ հանդիպումները ցույց են տալիս, որ «ներքուստ իրենք հասկանում են՝ այլ լուծման տարբերակներ ուղղակի չկան» եւ որ ադրբեջանական հասարակությունը պատրաստ է նման լուծումների:

Փաստաթղթով սկզբից եւեթ Ղարաբաղը ճանաչվում է որպես հակամարտության լիարժեք կողմ, լուծումը փաթեթային է, կողմերը իրավահավասար են եւ երաշխիքների մակարդակը անհամեմատելի է նախորդ փաստաթղթի հետ: Ընդ որում, խոսք է գնում ոչ թե միայն ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի երաշխիքների, այլ նաեւ համանախագահ երկրների ուղղակի երաշխիքների մասին:

Պրն Քոչարյանի գնահատմամբ, ամենից կարեւորն այն է, որ միջազգային հանրությունն ընդունել է նման հիմքերով այս հակամարտությունը կարգավորելու անհրաժեշտությունը: Դրանում, նախագահի կարծիքով, «մեծ դեր է ունեցել եւ մեր արտաքին քաղաքականությունը, եւ պետք է անկեղծ լինենք, այո, նաեւ այն իշխանափոխությունը, որը եղավ Հայաստանում եւ որը ցույց տվեց, որ ժողովուրդը միանշանակ է Ղարաբաղի հարցի վերաբերյալ եւ սոցիալական դժվարությունները եւ ժամանակը չեն շեղել մեր ժողովրդին այս գաղափարից»:

Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ նախագահը, ԼՂՀ-ից դուրս գտնվող 6 շրջանների վերադարձը փաստաթղթով ենթադրվում է: Սակայն «միջանցքի մասին բավական ընդհանուր կետերով ֆիքսվում է, որ այն ունի հստակ կարգավիճակի լուծման հնարավորություն եւ այդ առումով որեւէ վտանգ չկա: Ինչ վերաբերում է մյուս տարածքներին, ապա Հայաստանը կամ Ղարաբաղը երբեք չեն ասել, որ դրանք միացվում է Ղարաբաղին կամ Հայաստանին: Բայց այլ հարցերի իրականացման վերաբերյալ կոնկրետությունը բավական քիչ է: Ենթադրվում է, որ սկզբունքները ընդունելու դեպքում այդ բոլոր հարցերը պետք է լինեն բանակցային պրոցեսի խնդիր: Եվ ես կարծում եմ, որ այս մոտեցումը ճիշտ է», ասաց Ռոբերտ Քոչարյանը:

Հայաստանի նախագահը գտնում է, որ Ադրբեջանը համանախագահների նոր առաջարկներն ընդունելով փաստացի վիճակից ոչ մի բան չի կորցնում, ընդհակառակը, ինչ-որ բան ստանում է: «Այլ հարց է, որ չի ստանում այն, ինչ որ կցանկանար ստանալ, ուրիշ բան, որ սուվերենության, պետական կառուցվածքի առումով ինչ-որ բան փոխվում է: Դա կլինի մեկ այլ Ադրբեջան՝ ոչ թե այն, ինչ իրենց պատկերացումների մեջ կա»,- ասաց ՀՀ նախագահը:

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻ

Գարեգին արք. Ներսիսյանը՝ կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ

Նոյեմբերի 28-ի համարում «Ազգը», հենվելով Նյու Յորքից ստացված ոչ պաշտոնական տեղեկությունների վրա, հաղորդել էր Ամենայն հայոց հայրապետի կողմից Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանի կաթողիկոսական փոխանորդ նշանակվելու մասին: Երեկ Մայր աթոռի մամլո դիվանից ստացված 30 նոյեմբեր, 1998 թ. հաղորդագրությունը, որ նույնությամբ հրատարակում ենք ստորեւ, հաստատում է մեր հաղորդածի հավաստի լինելը, մեկ տարբերությամբ, որ Գարեգին սրբազանը ոչ թե փոխանորդ, ինչպես գրել էինք, այլ ընդհանուր փոխանորդ է նշանակվել Վեհափառ հայրապետի կողմից: Ավելացնենք, որ համաձայն Մայր աթոռի կանոնադրության, Ամենայն հայոց կաթողիկոսը կարող է մեկից ավելի փոխանորդներ նշանակել, ինչի դեպքում ընդհանուր փոխանորդ պաշտոնաանվանումը առանձնահատուկ կարեւորություն է ստանում:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Տրուած ըլլալով որ քաղցկեղի վիրահատութեան հետեւանքով Մենք մեր առողջութիւնը վերագտնելու համար կարիքը ունինք որոշ ժամանակի ապաքինման եւ հետեւաբար ի վիճակի պիտի չըլլանք ամբողջականօրէն կատարելու կաթողիկոսական Մեր պարտաւորութիւնները եւ հարկադրաբար բացակայ պիտի ըլլանք Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն զուտ բժշկական խնամատարութեան պատճառով,

Տրուած ըլլալով որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի գործունէութիւնը պէտք չէ որեւէ թուլացում, դանդաղեցում եւ թերացում արձանագրէ այդ շրջանին,

Մենք պարտք համարեցինք, ի սէր Մայր Աթոռի պայծառութեան, նշանակել Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդ, որպէսզի ան վարէ վարչական գործունէութիւնը, համախորհրդակցաբար Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի:

Ուստի, այսու Հայրապետական Գիրով կը նշանակենք Այրարատեան Հայրապետական Թեմի Առաջնորդական Փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Գարեգին Արք. Ներսիսեանը որպէսզի կատարէ Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդի այդ պաշտօնը լիազօր յաջողութեամբ: Հետեւաբար, Մեր ժամանակաւոր բացակայութեան իրեն պէտք է դիմել Մայր Աթոռի հետ առնչութիւն ունեցող գործի կամ հարցի կապակցութեամբ:

Սրտանց կ'աղօթենք առ Բարձրեալն Աստուած որ զօրացնէ զինք եւ արդիւնաւէտ գործունէութիւն պարգեւէ իրեն: Կոչ կ'ուղղենք մեր Միաբանութեան բոլոր անդամներուն, եպիսկոպոսաց դասուն, թեմակալ Առաջնորդաց, վարդապետաց, աբեղայից, սարկաւագաց, Գերագոյն Խորհուրդի յարգարժան անդամներուն եւ Մայր Աթոռոյ անձնակազմին եւ պաշտօնէութեան լիովին գործակցիլ իրեն հետ ի սէր եւ ի բարգաւաճումն Մայր Աթոռոյ:

Գարեգին Ա
Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
30 Նոյեմբեր 1998
Նիւ Եորք

Տես նաեւ էջ 2

Վախճանվեց «Ծիծաղի արքան»

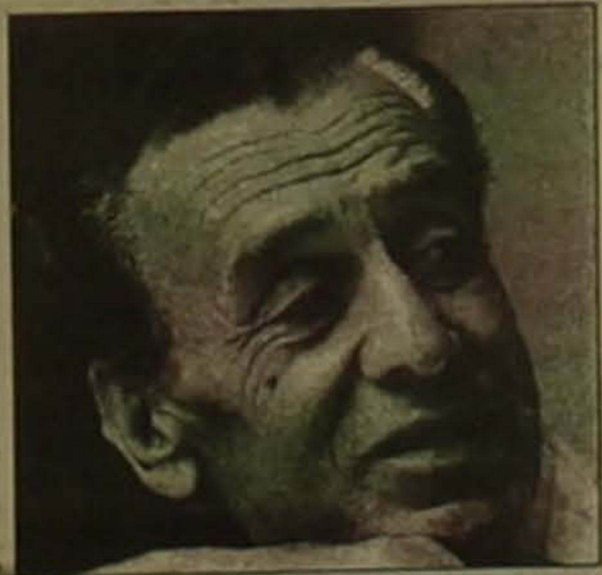

Մեծ կորուստ կրեց հայ թատերական արվեստը: Նոյեմբերի 29-ին կյանքից հեռացավ հայ բեմի լավագույն կատակերգուներից մեկը՝ Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական արտիստ Կարպ Խաչվանքյանը: Խաչվանքյանը ծնվել է 1923-ին Ախալցխայում: 1944-ին «Վրացֆիլմ» կինոստուդիայի դերասանական դպրոցն ավարտելուց հետո տեղափոխվել է Երեւան: Կես դարից ավել ձգվող իր ստեղծագործական կյանքի ընթացքում Խաչվանքյանը հատկապես Պարոնյանի անվան թատրոնում մարմնավորել է ավելի քան 100 կերպար: Արտիստի ստեղծագործական դիմանկարին բնորոշ են նրբագեղությունը, երաժշտականությունը, կերպարի սուր զգացողությունն ու հումորը: Որպես մարդ, լինելով չափազանց համեստ, լրջմիտ ու իր գործի նկատմամբ խստապահանջ, նա ի բնե օժտված է եղել հմայիչ արտաքինով ու արտիստական մեծ տաղանդով: Խաչվանքյանը լայն ժողովրդականություն է վայելել ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ սփյուռքում: Երախտագետ հանդիսատեսը նրան մեծարել է ու համարել «ծիծաղի արքա»:

Վարդան Օսկանյանը մեկնեց Օսլո

Երեկ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնեց Նորվեգիայի մայրաքաղաք Օսլո, մասնակցելու դեկտեմբերի 2-3-ին կայանալիք անվտանգության եւ համագործակցության խորհրդի անդամ պետությունների ԱԳ նախարարների խորհրդի ամենամյա հերթական հանդիպմանը:

Նախատեսվում են նաեւ մի շարք երկկողմ հանդիպումներ այլ պետությունների պատվիրակությունների հետ:

ԱԳ նախարարության տեղեկատվության համաձայն, Օսլոյում քննարկվելու են ԵԱՀԿ խարտիայի շուրջ տարված աշխատանքները, ԵԱՀԿ քարտուղարության բարեփոխումներին առնչվող խնդիրներ, Եվրոպայի անվտանգության մոդելին եւ հակամարտությունների կանխարգելման մեխանիզմներին առնչվող խնդիրները:

Ա. Ս.

Նավթայինները բողոքում են հարկերից

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Միջազգային մի քանի նավթային ընկերություններ նախազգուշացրել են, որ կկրճատեն իրենց գործողությունների ծավալները Ռուսաստանում, եթե երկրի իշխանությունները չնվազեցնեն հարկերը: Այս հայտարարությունն արվել է նավթային ընկերությունների եւ ՌԴ էկոնոմիկայի եւ էներգետիկայի նախարարների համատեղ խորհրդակցության ժամանակ: «Շել», «Աքսիդենթ օֆ պետրոլիում», «Բրիթիշ պետրոլիում» եւ մի քանի այլ ընկերությունների աշխատակիցները հայտարարել են, որ բարձր հարկերն անշահավետ են դարձնում իրենց գործունեությունը Ռուսաստանում եւ չեն նպաստում կապիտալի ներգրավմանը: Հարկային համակարգի փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկները ուղարկվել են ՌԴ կառավարություն:

ԵՐԵՎԱՆ

Կոնյակի գործարքը հետաձգվեց 6 ամսով

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը դեռեւս Լոռու մարզ կատարած իր այցի ժամանակ հայտնել էր, որ նոյեմբերի վերջին Հայաստան կժամանի «Պեռնո Ռիկար» ընկերության նախագահը՝ հստակեցնելու հայկական կոնյակի վերաբերմամբ ֆրանսիական հայտնի այս ընկերության վերջնանպատակը: Նոյեմբերի 25-ին հայտնի դարձավ, որ Հայաստան է ժամանել «Պեռնո Ռիկար» ընկերության զարգացման գծով փոխնախագահ Էրիկ դը Պոնսենը, որը հանդիպել է ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանին՝ հավաստելով կոնյակի գործարանից չհրաժարվելու մտադրությունը: Մամուլում, սակայն, չտպագրվեց Էրիկ դը Պոնսենի առավել կարեւոր հանդիպման մասին լրատվությունը: **«Ազգը»** պարզեց, որ Էրիկ դը Պոնսենն ամենից առաջ զրուցել է հանրապետության նախագահի հետ, որի ընթացքում արդեն ամրագրվել է համաձայնություն՝ հետաձգելու կոնյակի գործարանի բաժնետոմսերի 100 տոկոսի վարձակալության ժամկետը 6 ամսով:

Երեւանի կոնյակի գործարանի լրատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի պատասխանատու Մարի Չենդերջյանը հայտնեց, որ այսպիսով դեկտեմբերի 10-ին «Պեռնո Ռիկար» ընկերության կողմից ՀՀ պետբյուջե 28 մլն դոլարի վճարումը հետաձգվում է մինչեւ 99 թ. հունիս-հուլիս ամիսները: Ռոբերտ Քոչարյանի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը **«Ազգին»** մանրամասնեց, թե Ռոբերտ Քոչարյանն աշխատանքային զրույց է ունեցել Էրիկ դը Պոնսենի հետ՝ հավաստիանալով ֆրանսիական կողմի հաստատակամությանը՝ զարգացնելու Հայաստանում կոնյակագործությունը եւ խաղողագործությունը: Գործարքի 6-ամսյա այս հետաձգումը պայմանավորված է տեխնիկական պատճառներով եւ ռուսաստանյան շուկայում ստեղծված անբարենպաստ իրավիճակով:

Երեկ Ֆրանսիայի դեսպանատունը հրավիրել էր ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանին՝ մի անգամ եւս քննարկելու հայ-ֆրանսիական համագործակցության ուղղությունները: **«Ազգին»** դեսպանատնից տեղեկացրին, որ բնականաբար դեսպանատունը չէր կարող շրջանցել կոնյակի գործարքի նոր փաստերը եւ դրա շուրջ խորհրդարանում ստեղծված եւ ստեղծվելիք մթնոլորտը:

Երեւանի կոնյակի գործարանը եւս 6 ամիս չի կոչվի Բրենդիի գործարան, որն այնքան էլ էական չէ: Էականն այն է, որ 98-ի բյուջետային տարեվերջին պետական գանձանակը չի համալրի սեփականաշնորհման իր մուտքերը բաղձալի 28 մլն-ով:

Ն. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«Աժ-ում տեղի ունեցածը ես համարում եմ անկարգություն, բայց դժվարանում եմ նշել, թե ինչպես պետք է վարվել: Ավանդույթներ չկան. նմանատիպ նախադեպ եղան սեպտեմբերի 26-ի հայտնի դեպքերը: Ցավոք, ես չեմ ուզում Աժ բերել ոստիկան պատգամավորի գործունեությունը կասեցնելու համար: Ես դա կհամարեի շատ շահ վական շատ ափիլփիսյան զարգացումներ, սակայն ծմեռնամուտին ամենախոցելին լույսն է, ավելի շուտ նրա համար հունվարի 1-ից գանձվելիք 1 կվտ-ը 25 դրամ սակագինը: Աժ-ն միանշանակ իրավացի էր իր այն պնդմամբ, թե էներգետիկայի անկախ կոչվող հանձնաժողովը, ինչպես նաեւ էներգետիկայի նախարարությունն թ. գործունեության ծրագրում էներգետիկայի հանձնաժողովը գոնե մեկ անգամ չի օգտագործում էներգախնայողություն բառը կամ չի անդրադառնում այնպիսի մի կարեւոր խնդրի, ինչպիսին 2004 թ.-ից հետո, երբ վերջնականապես կփակվի ՀԱԷԿ-ը, Հայաստանի ապահովումն է էներգիայի արտադրության այլընտրանքային աղբյուր- ճեղքվածքի խնդիրը: Էդ. Եգորյանը չմոռացավ նշել, որ ծխախոտի, օղու եւ բենզինի վաճառքից կառավարությունը չի ուզում (գուցե չի կարողանում) հավաքել հարկերը, ուստի ողջ բեռը դնում է հասարակության ուսերին: «Շամիրամ» խմբակցությունն առաջարկեց ԱԱՀ-ից ազատել էլեկտրաէներգիայի սպառումը, ինչը, սակայն, անհնարին է

Աժ կանոնակարգը փակում է պատգամավորների բերանը

Ձայն բարբառո պատգամավորաց անապատում

մի սկիզբ, որով կարող է դրվել վտանգավոր ավանդույթի հիմք», **«Ազգի»** հարցին ի պատասխան երեկ ասաց Աժ փոխխոսնակ Յուրի Բախշյանը Արշակ Սադոյանի հետ բախումից հետո: Իսկ բախումն ազդեցիկ էր, Արշակ Սադոյանը պաշտոնապես հայտարարեց, որ ինքը թույլ չի տա շարունակել նիստը, եթե սակագների հարցը չքննարկվի: Էներգետիկայի նորընծա նախարար Սերուժան Միքայելյանը ստիպված եղավ ծեռնունայն ամբիոնի մոտից վերադառնալ դեպի հրավիրյալների աթոռը: Արշակ Սադոյանը վճռական էր. «Ես ներողություն եմ խնդրում, բայց Ձեզ զուգահեռ խոսելու եմ»: Սա քաղաքակիրթ հասկածն էր, իսկ կրքերի բախման պահին պրն Սադոյանը հայտարարեց, թե Յուրի Բախշյանը եւ Աժ ղեկավարությունը «ժողովրդի արյունն են ծծում» եւ «ծեռ առնում խորհրդարանը»: Յուրի Բախշյանի ամենակտրուկ պատասխանիքը Աժ նիստի դադարեցումն էր 20 րոպեով, որից հետո տեւական բանակցություններ ընթացան երկրապահների եւ ընդդիմադիրների միջեւ. հաղթեց բարի կամքը Աժ-ն լսում է ոչ միայն էներգետիկայի հանձնաժողովի 99 թ. գործունեության ծրագրի վերաբերյալ էներգետիկայի նախարարի հարակից զեկուցումը, ինչպես նաեւ Աժ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի կարծիքը, այլեւ լիաթոք արտահայտվում, այսինքն ի հեճուկս կանոնակարգի կազմակերպում խումբ-խմբակցությունների ելույթներ: Փաստում ենք ի հեճուկս կանոնակարգի, որովհետեւ ներկայումս գործող Աժ կանոնակարգի համաձայն հրապարակման ենթակա փաստաթղթերի վերաբերյալ չի կարելի ծավալել մտքերի փոխանակություն, որովհետեւ հրապարակումը բնավ չի նշանակում որոշման ընդունում:

Էլեկտրաէներգիայի սակագների խնդիրը դարձավ այն ջինը, որին որոշեցին շշից բաց թողնել կառավարության ընդդիմադիրները 99 թ. բյուջեի ընդունման նախօրեին: Կառավարությունն ունի բա-

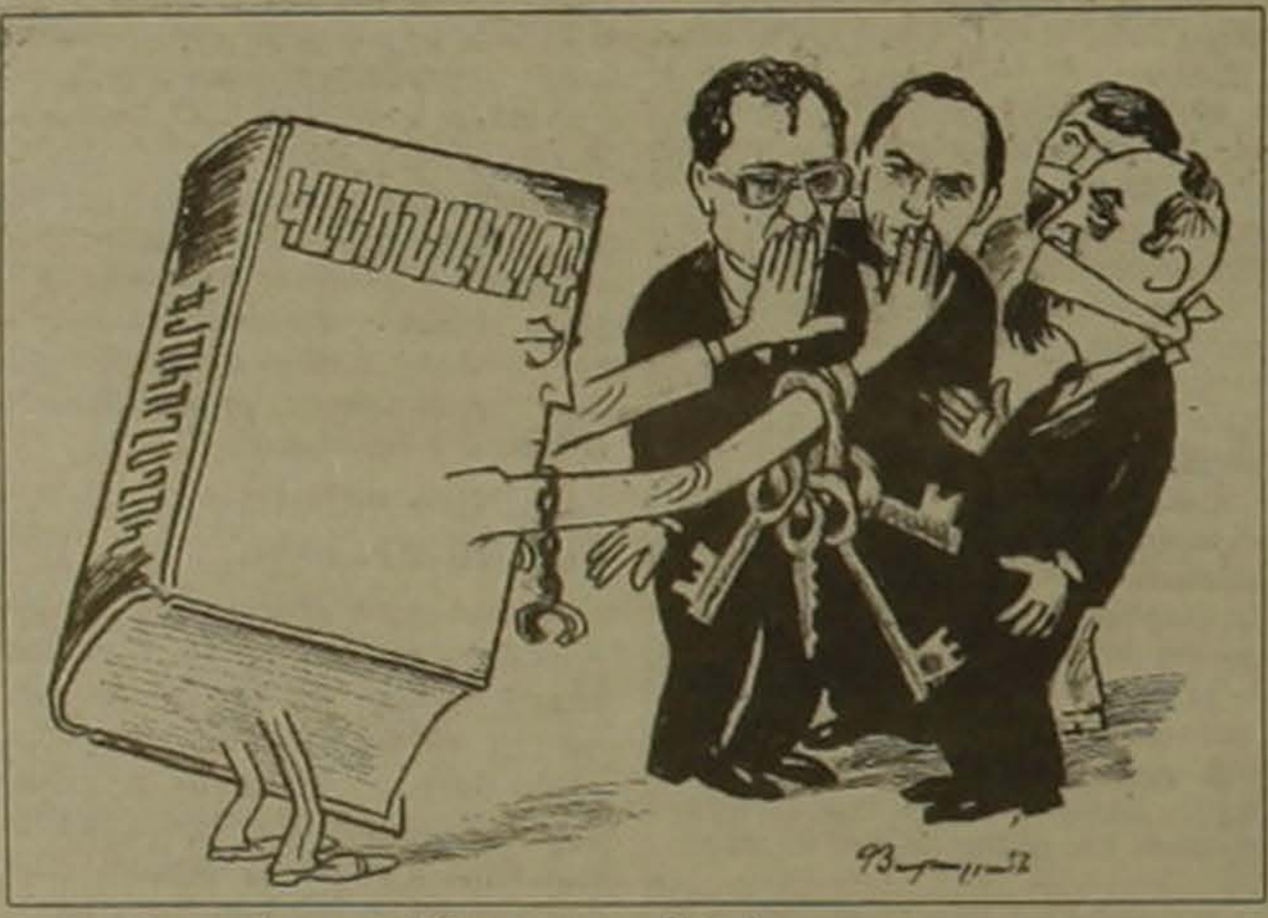

ու ողջ կառավարությունն այդպես էլ չեն բացատրում, թե ինչու. ա) ՀՀ կառավարությունը Վրաստանին վաճառում է էլեկտրաէներգիա 1 կվտ-ը 12, իսկ իր քաղաքացիներին 25 դրամով, բ) Իրանից գնել է էլեկտրաէներգիա 18 դրամով, իսկ Վրաստանին վաճառել 12-ով, գ) էներգակիրների համաշխարհային շուկայում գազի եւ մազութի գներն անկում են ապրում, Հայաստանում՝ աճում, դ) արձանագրվում է սղաճ, որի ընթացքում բնակչության եկամուտները չեն ինդեքսավորվում, բայց գներն աճում են, ե) այդ ինչպե՞ս է արտադրողի համար 12 դրամ ինքնարժեք ունեցող 1 կվտ էլեկտրաէներգիան միջնորդներին վաճառելուց հետո սպառողներին հասնում 25 դրամով. «Սա որեւէ նորմալ տրամաբանության չենթարկվող համամասնություն է», փաստարկեց կոմկուսի խմբակցության անդամ Ֆրունզե Խառատյանը: «Բարեփոխումների» անունից Արմեն Մարտիրոսյանը փորձեց բացահայտել մեր էներգետիկ ոլորտի ռազմավարությունը. եթե սակագների բարձրացմամբ կառավարությունը եւ հանձնաժողովը փորձում են փակել կուտակված պարտքերի խնդիրը, ապա ազնիվ եւ բարոյական է նախ պարզել, թե ո՞ւմ մեղքով են գոյացել այդ պարտքերը: Այնուհետեւ ինչո՞ւ 99

ներով:

Վահագն Խաչատրյանը «Հանրապետություն» խմբակցության կողմից բարձրացրեց անկեղծ կոչ՝ կառավարությունը ցանկանում է փակել բյուջեում գոյացած ճեղքվածները, արդար նպատակ, սակայն ճեղքվածքները փակելու համար կան առավել ընդունելի ճանապարհներ՝ վերացնել մենաշնորհային ոլորտները, կրճատել ծախսերը: Էներգետիկ ոլորտի շուրջ ստեղծված մշուշը նա փորձեց ճեղքել մեկ հարցադրումով՝ վերահսկո՞ւմ է արդյոք Հայաստանը արտերկիր վաճառվելիք էլեկտրաէներգիան, եւ պետբյուջե գումարներ գալի՞ս են արդյոք նման գործարքներից: Շահագրգիռ մարմիններին նա առաջարկեց զբաղվել «ՀԱԷԿ/ԷՄԿ» համատեղ ձեռնարկության կողմից 98 թ. ապրիլ-մայիս ամիսներին Վրաստանին վաճառված 42 մլն կվտ էլեկտրաէներգիայի փաստով: Պատգամավորը պնդում է, թե սա ապօրինի գործարք է, որը կայացել է պետբյուջեի թիկունքում:

Էդվարդ Եգորյանն առաջարկեց համալիր մոտեցում՝ Աժ-ն ստորագրություններ է հավաքում՝ գումարելու արտահերթ նիստ, որի ընթացքում կընդունվի «էլեկտրաէներգիայի սակագնի մասին» օրենք, այն թույլ չի տա կառավարությանը կամայականորեն լուծելու բյուջետային

թվում, քանզի պետբյուջեով էներգետիկայից նախատեսվում է 9,9 մլրդ ԱԱՀ գանձել:

Պարույր Հայրիկյանը, իբրեւ բարձր քաղաքականության ներկայացուցիչ, էլեկտրաէներգիայի սակագներից անցում կատարեց արդար ընտրական օրենսգրքին. իշխանությունը խլել են ժողովրդից, բայց պետք է վերադարձվի, իսկ իշխանության վերադարձը ժողովրդին արդար ընտրությունների միջոցով ձեւավորված նոր իշխանությունն է:

«Երկրապահ» պատգամավորական խումբը երեկ հրաժարվեց ձայնի իր իրավունքից: Այսօր նրանք ստիպված են լուծել կոմկուսի կողմից բանաձեւված երկընտրանքը՝ ինչպե՞ս չլինել շանթարգել կառավարության եւ հասարակության միջեւ կամ ինչպե՞ս չդառնալ մեղսակից կառավարության սխալներին:

Աժ այս նիստը հետաքրքիր էր եւ փաստերով, եւ իր ընտրողների շահերը պաշտպանելու խորհրդարանի ճիգերով, բայց նիստը, պրն Խառատյանի անկեղծ բնորոշմամբ՝ հանրահավաքի տպավորություն էր թողնում, քանզի այս բոլոր ելույթները ոչ մի ազդեցություն չեն կարող ունենալ էներգետիկայի անկախ համարվող հանձնաժողովի որոշումների վրա. «Աժ կանոնակարգը կապում է պատգամավորների ձեռքերը, փակում խորհրդարանի բերանը»: 95 թ. սահմանադրությամբ ընտրվեց կիսանախագահական պետության մոդել, ուր Աժ-ն զուրկ է վերահսկողական իրավունքից: Իսկ Ռոբերտ Քոչարյանին կից սահմանադրական փոփոխությունների հանձնաժողովը, Պարույր Հայրիկյանի գլխավորությամբ, լուծում է զուտ կոսմետիկ խնդիրներ: Աստիճանաբար նրա կազմից դուրս են գալիս ազդեցիկ կուսակցությունները. վերջինն ԱԺՄ-ն էր: Պարույր Հայրիկյանը փորձեց արդարանալ. «Պարույր Հայրիկյանը Ռոբերտ Քոչարյանին առընթեր է, որովհետեւ 100 հազար ձայնի դաշինք է կնքել»: Դաշինքները պարտավորեցնում են, իսկ հասարակության շահերը ստորադասվո՞ւմ...

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դեկտեմբերի 7-ին կբացվի 88-ի երկրաշարժից զոհված երեխաների հուշահամալիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 7-ին տեղի կունենա «Վերածնունդ» հուշահամալիրի բացումը, որը նվիրված է 1988 թ. երկրաշարժից զոհված երեխաների հիշատակին: Երեւան-Գյումրի ավտոմայրուղու վրա գտնվող Մաստարա գյուղի հյուսիսային բարձունքում (որտեղից երեւում են եւ՛ Արագածը, ե՛ւ Արարատը) հառնած հուշահամալիրը կառուցվում է 1989 թ.-ից՝ «Անի-88» մանկական բարեգործական միության նախաձեռնությամբ: «Ճիշտ է, ավերիչ երկրաշարժի պատճառով զոհվեցին հազարավոր մարդիկ, բայց կյանքը շարունակվում է, ծնվում են նորանոր մանուկներ: Այդ իսկ պատճառով հուշահամալիրը կոչվեց «Վերածնունդ»», «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում նշեց «Անի-88» միության նախագահ Լենվել Աբրահամյանը:

Ռիժկովի արձանը Սպիտակում

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեկտեմբերի 7-ին Սպիտակում կկանգնեցվի նախկին ԽՍՀՄ-ի նախարարների խորհրդի նախագահ Նիկոլայ Ռիժկովի արձանը, որի նախաձեռնողն ու հովանավորը Սպիտակի նախկին շրջկոմի առաջին քարտուղար, այժմ մոսկվաբնակ Նորայր Մուրադյանն է: Նրա խոսքերով, «Սա պետք է դիտել ոչ թե Նիկոլայ Իվանովիչի անձի նկատմամբ հարգանքի տուրք, այլ մարդկանց բարության, ողջ աշխարհի կողմից մեզ ցույց տրված օգնության համար մեր երախտագիտության հուշարձան»: Կիսանդրու հեղինակը հայտնի քանդակագործ Ֆրիդն է: Արդեն կաղապարը պատրաստ է եւ ուղարկվել է Հայաստան՝ ձուլվելու:

Կարիերայի օր ուսանողների համար

Նոյեմբերի 29-ին AIESEC կազմակերպության հրավերով կինոյի տանը այս տարվա մեջ երկրորդ անգամ հավաքվեցին գործատուները՝ «Կոկա-կոլան», Միդլենդ Արմենիա բանկը, KPMG, ԿՔ, MCG, Yntemet org եւ աշխատանք փնտրող երիտասարդ մասնագետները: «Տարվա մեջ երկու անգամն ընդհանրապես շատ է, սակայն կար պահանջարկ, եւ մենք արձագանքեցինք դրան», ասաց AIESEC-ի նախագահ Արսեն Հովհաննիսյանը: Ի. Շ.

Ցավակցություն

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը ցավակցում է Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահի տեղակալ Արմեն Հովսեփյանին հոր **ԱՄԻՐԽԱՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԻ** մահվան կապակցությամբ:

Հայ հոգեւորականի ուղին. Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյան

Գերաշնորհ Տ. Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը ծնվել է 1951 թ. Էջմիածնի շրջանի Ոսկեհատ գյուղում: Միջնակարգ կրթությունը ստացել է ծննդավայրի դպրոցում, 1971 թ. գերազանցությամբ ավարտել է Ս. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանը: 1970 թ. Մայր աթոռում ձեռնադրվել է սարկավագ: Հոգեւոր ճեմարանն ավարտելուց հետո մեկ տարի պաշտոնավարել է նույն հարկի տակ՝ որպես վերակացու եւ դասավանդել Նոր կտակարան առարկան: 1972 թ. հոկտեմբերին ձեռնադրվել է կուսակրոն քահանա՝ Տ. Տիրան արք. Ներսոյանի կողմից: Այնուհետեւ երջանկահիշատակ Վազգեն Առաջին Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կարգադրությամբ մեկնել է Վիեննա (Ավստրիա)՝ կատարելագործվելու տեղի համալսարանի աստվածաբանության ֆակուլտետում: 1975 թ. Վեհափառ հայրապետի հրամանով մեկնել է Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետություն հայոց հոգեւոր հովվի պաշտոնով, միաժամանակ շարունակելով ուսումը Բոննի համալսարանում՝ աստվածաբանության գծով: 1979 թ. վերադարձել է Մայր աթոռ եւ նույն տարում մեկնել Զագորսկ՝ ուսանելու Ռուս ուղղափառ եկեղեցու հոգեւոր ակադեմիայի ասպիրանտուրայում: 1980 թ. մարտին պաշտոնի է կոչվել Արարատյան հայրապետական թեմում որպես առաջնորդական փոխանորդի օգնական, իսկ 1983 թ. ապրիլին հայրապետական կոնդակով նշանակվել է նույն թեմի առաջնորդական փոխանորդ: 1983 թ. հոկտեմբերի 23-ին Մայր տաճարում ձեռնադրվել է եպիսկոպոս՝ նույն թեմի վրա, 1992 թ. նոյեմբերին ստացել է արքության՝ դառնալով արքեպիսկոպոս: Գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամ է: 1990 թ. առաջադրվել է Հայաստանի ժողովրդական պատգամավորության թեկնածու: 1989 թ. Գարեգին սրբազանի նախաձեռնությամբ Սեւանում ստեղծվել է Վազգենյան դպրանոցը: 1994 թ. նոյեմբերին հանդես է եկել հայտարարությամբ՝ ուղղված հայկական բանակի զինվորներին ու սպաներին, կոչ անելով վճռական պայքար մղել «աղանդավորների կործանարար ներթափանցման դեմ»: 1995 թ. ապրիլին Ազգային եկեղեցական ժողովում քվեարկվել է Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ընտրություններում, ստացել առավել ձայներ, անցել եզրափակիչ փուլ, սակայն հանել էր թեկնածությունը՝ հօգուտ Գարեգին կաթողիկոսի: Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության կենտրոնական վարչության անդամ է, եղել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանրապետական հանձնաժողովի անդամ: Ս. թ. ապրիլից ի վեր մաս է կազմում վանական խորհրդի, որը ձեւավորվել է Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսի կողմից իր բացակայության շրջանում եկեղեցու ընթացիկ գործերը վարելու համար: Իր նախաձեռնությամբ Երեւանի նախկին 3 պիոներ պալատները վերափոխվել են հայորդաց տների, որոնք զբաղվում են մատաղ սերնդի գեղագիտական եւ հոգեւոր կրթության ու դաստիարակության շնորհակալ գործով: Ունի 2 եղբայր եւ 3 քույր: Եղբայրներից մեկը՝ 39-ամյա Տ. Եզրաս աբեղա Ներսիսյանը, Սանկտ Պետերբուրգի եւ Ռուսաստանի հյուսիս-արեւմուտքի հայոց հոգեւոր հովիվն է:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

ՎԱՆԱՁՈՐ

Վազգեն Մանուկյան. «Միակ բանը, որ Հայաստանում բուռն զարգացել է, կեղծիքն է»

ԱԺՄ նախագահի հետ հանդիպմանը հազարավոր վանաձորցիներ մասնակցեցին երաժշտական ուսումնարանի դահլիճում: Վազգեն Մանուկյանը հանդիպման սկզբում ներկայացրեց անցած տարիներին տեղի ունեցած քաղաքական փոփոխությունների համառոտ ուրվագիծը, խոստովանելով, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը 1991-ին ժողովրդի կամքով է ընտրվել: Իսկ 1996-ին, ըստ նրա, միայն Երեւանում 100 հազարավոր կեղծ քվեաթերթիկներ են գցվել քվեատուփերը Լ. Տ. Պ.-ի օգտին:

Նա «կարեւորեց» ուժային կառույցների որոշիչ դերը, ընդհանրապես, բոլոր ընտրություններում: «Նախորդ տարիներին հարյուր հազարավոր մահացածների եւ արտասահմանում գտնվողների անուններ են եղել ընտրական ցուցակներում, որով մեծացել է կեղծիքի հնարավորությունը, ասաց նա, եթե այս հարցը չլուծվի, այսուհետ եւս կեղծիքները կշարունակվեն»:

Վ. Մանուկյանը իշխանությունների կողմից ժողովրդին «ներարկված» հոռետեսական տեսակետները բաժանեց երեք մասի.

ա) բոլոր քաղաքական գործիչներն էլ արժեն մեկը մյուսին, բ) ով էլ լինի իշխանության գլուխ, վիճակը նույնն է լինելու, գ) ընտրություններով որեւէ բան փոխել հնարավոր չէ:

Չցանկանալով գերագնահատել որեւէ քաղաքական ուժի հնարավորությունները, նա դարձյալ պնդեց ընտրությունների ժամանակ արտահայտած այն համոզմունքը, թե բյուջետային հիմնարկների աշխատավարձը հնարավոր է տասն անգամ ավելացնել, եթե կառավարական համակարգում ազնիվ եւ նվիրված մարդիկ լինեն: Նա հատկապես կործանարար համարեց արդյունաբերական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման եւ թալանման անկասելի գործընթացը, մեր ազգային արժեքների, այդ թվում` Կոնյակի գործարանի վաճառքը օտարերկրացիներին, որոնց հետեւանքները վերացնելու համար տասնամյակներ կպահանջվեն:

«Նախորդ վարչակարգի օրոք ոչ միայն քանդվել են գործարանները, այլեւ դրանց վերականգնելու հնարավորությունները», ասաց նա, առանց նշելու, որ գործարանների փոշիացման «գործընթացն» իր վարչապետության օրոք էր սկսվել: Ըստ Մանուկյանի, ամսական 300-400 միլիոն դոլար գումար են մեր հանրապետություն բերում Ռուսաստանում աշխատող հայերը, որը զգալիորեն մեղմում է սոցիալական ծանր վիճակը: Սակայն այնտեղ տիրող տնտեսական անկումային վիճակից ռուբլու արժեզրկումը ուղղակիորեն կվատացնի վիճակը Հայաստանում: Մեր պետության մակարդակի անկումը նա բացատրեց բարձր պաշտոնյաների մակարդակով:

«Այսօր պաշտոնյաներն այնպիսի մակարդակ ունեն, որ մի քանի տարի առաջ նրանց չէին կարող վստահել այդ աթոռները, ասաց Վ. Մանուկյանը: Միակ բանը, որ Հայաստանում բուռն զարգացում է ապրել, կեղծիքն է»:

Նա պատասխանեց ներկաների բազմաթիվ հարցերին, որոնք վերաբերում էին Ղարաբաղ կոմիտեի դերին, ՀՅԴ-ի նկատմամբ Վ. Մանուկյանի վերաբերմունքին, իր եւ Կարեն Դեմիրճյանի փոխհարաբերություններին, Արցախի հիմնահարցի կարգավորմանը եւ այլն: Նա բոլոր հարցերին հակիրճ եւ չափված պատասխաններ էր տալիս, խուսափելով որեւէ քաղաքական գործչի կամ կուսակցության հասցեին անվայել բնորոշում տալուց:

Մեր հարցին, թե Վ. Մանուկյանը ինչո՞ւ է հատկապես Լոռին ընտրել առաջին հանդիպման վայր եւ արդյոք այստեղ դեր է խաղում լոռեցիների դյուրահավատությունը, նա պատասխանեց, որ բոլոր մարզերում էլ կուսակցության համաժողովներ են տեղի ունենում, եւ այդ առիթն ինքն օգտագործում է նաեւ ժողովրդի հետ հանդիպման համար: Վ. Մանուկյանի հետ Վանաձոր էին ժամանել նաեւ ԱԺՄ վարչության անդամներ Ֆիլարետ Բերիկյանը, Սեյրան Ավագյանը եւ ուրիշներ: Վանաձորցիներից շատերը պահանջեցին մյուս անգամ «բերել» նաեւ Արշակ Սադոյանին: Վ. Մանուկյանն ըմբռնումով ընդունեց «ժիվոյ» Սադոյան տեսնելու լոռեցիների ցանկությունը:

Հանդիպումից հետո մի ծերունի «հետաքրքիր» միտք հայտնեց.

«Երանի ամեն թեկնածու 2-3 ամիս հանրապետության նախագահ լիներ, տեսնեինք ով ինչպես է աշխատում»:

Երեւի ամենից ճիշտն այդ ծերունին էր:

Հրանտ Բագրատյանի «գաղտնի այցը» Վանաձոր

Երեւի շատերն են հիշում նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի «անուրանալի սխրանքները»: Մի առիթով **«Ազգի»** թղթակիցը նրան հարցրել է, որ եթե վարչապետն իր հաշվարկներում սխալվի եւ ժողովուրդը սովի մատնվի, ի՞նչ է անելու: «Ես անչափ կտխրեմ», պատասխանել էր Հ. Բագրատյանը: Ավելորդ է մեկնաբանել, թե ինչ կործանարար հետեւանքներ ունեցավ հայ ժողովրդի համար վարչապետի թախիծը: Հետաքրքրականն այն է, որ ի տարբերություն այլ գործիչների, Բագրատյանը Վանաձոր էր այցելել առանց տեղյակ պահելու տեղական եւ հանրապետական լրատվամիջոցներին: Տիկնիկային թատրոնում ունեցած նրա հանդիպմանը ներկա են եղել ընդամենը մի քանի տասնյակ հետաքրքրասերներ, որոնց «Ազատություն» կուսակցության ղեկավարը ներկայացրել է իր քաղաքական կողմնորոշումները: Նա իրեն է վերագրել մեր «ծաղկուն հայրենիքի» տնտեսական բոլոր նվաճումները` հողի սեփականաշնորհում, ատոմակայանի գործարկում եւ այլն:

Երբ ներկաներից ոմանք փորձել են ճշտել, թե Բագրատյանի «գաղտնի այցի» նպատակն արդյոք նախընտրական քարոզարշավի սկի՞զբ է, «շրջահայաց» էքս-վարչապետը խուսափողական պատասխան է տվել: Այդուհանդերձ «միամիտ» լոռեցիներս «ողջունում ենք» նախկին վարչապետի նոր հայտնությունը, հուսալով, որ նա կկարողանա զսպել իր քաղաքական ախորժակը:

Վանաձորում հրդեհի պատճառով հեռախոսակապից զրկվել է 12500 բաժանորդ

Անցած շաբաթ օրը, նոյեմբերի 28-ին, ժամը 12-ի սահմաններում հրդեհ է բռնկվել Արմենտել համատեղ ձեռնարկության Վանաձորի հեռախոսային հանգույցի ավտոմատ հեռախոսային երկրորդ կայանում: Հրշեջները մեկ ժամվա ընթացքում մարել են կրակը` կանխելով տարածումը այլ բաժիններ: Սակայն այրվել են ավտոմատ հեռախոսակայանի հաղորդագծերն ու սարքավորումները: Շարքից դուրս են եկել 2 եւ 4 թվերով սկսվող համարները, որի հետեւանքով Վանաձորի շուրջ 12500 բաժանորդ զրկվել է հեռախոսակապից:

Վթարի հետեւանքն ավելի է լրջանում նրանով, որ քաղաքի կենտրոնական մասում են գտնվում կարեւորագույն օբյեկտներն ու գերատեսչությունները:

Ըստ Արմենտելի Լոռու մարզի միավորման տնօրեն Զանիկ Մանուկյանի, մասնագետների նախնական վարկածն այն է, որ հրդեհը ծագել է էլեկտրական հոսանքից:

Պատահարից հետո, ընդամենը 6 ժամվա ընթացքում վերականգնվել է միջքաղաքային կապը: Քաղաքում այժմ գործում են 3, 5, 93 եւ 95 համարներով սկսվող հեռախոսահամարները: Կարճ ժամանակում 5-ով սկսվող ժամանակավոր հեռախոսահամարներ են հատկացվել բոլոր կենսապահովման օբյեկտներին:

Կապի միավորման աշխատակիցներն այժմ մաքրում, կարգի են բերում սարքավորումները: Ըստ Զ. Մանուկյանի, կապն առայժմ պետք է վերականգնվի տարբեր հեռախոսակայաններից համարների վերամիացումների միջոցով: Նա առայժմ դժվարացավ որեւէ ժամկետ նշել այդ աշխատանքներն ավարտելու համար:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Սննդի ծրագրեր. ՀՕՖ-ն ամփոփում է տարին եւ պատրաստվում հոբելյանին

Հայ առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի Հայաստանի մասնաճյուղի սննդի ծրագրերի ամենամյա ամփոփումն այս տարի մի փոքր առաջ ընկավ: Երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում, որ նախատոնական էր ինչպես ամանորյա տոնակատարությունների, այնպես էլ Հայաստանում ՀՕՖ-ի ծավալած գործունեության 10-ամյա հոբելյանին նախորդելու առումով, մասնաճյուղի գործադիր տնօրեն Վիգեն եպս. Այքազյանը եւ սննդի ծրագրերի տնօրեն Գրիգոր Թաթուլյանը ներկայացրին կատարված աշխատանքի հանրագումարը եւ ապագա գործունեության հեռանկարները: Սրբազանը նշեց մասնավորապես գիշերօթիկ դպրոցների շրջանավարտների եւ մանկատների չափահաս դարձած (ըստ այդմ` ճակատագրի քմահաճույքին թողնված) սաների կյանքը տանելի դարձնելուն (աշխատատեղերով, կացարաններով ապահովելուն) ուղղված ջանքերը, որ, համապատասխան գերատեսչությունների առայժմ սպասվող աջակցությամբ, տնօրենի կարծիքով, արդյունավետ կլինեն: Իբրեւ առաջին քայլ ՀՕՖ-ի տնօրենությունը մտադիր է հագուստ եւ սննդամթերք նվիրել հասարակության ուշադրությունից դուրս մնացած այդ երիտասարդներին:

ՀՕՖ-ն ապահովում է 10 բարեգործական ճաշարանների, ինչպես նաեւ ՀՀ ԳԱԱ, Սբ. Գեւորգ, «Էրեբունի-92» եւ ԵՊՀ ուսանողական ճաշարանների մոտ 1500 կարիքավոր այցելուների սնունդը: Ընթացիկ տարում օգնություն է բաշխվել Երեւանի 260 մանկապարտեզների 24 հազար երեխաների եւ 8 հազար աշխատակիցների, 72 գիշերօթիկ դպրոցների, մանկատների ու ծերանոցների 20 հազար երեխաների եւ աշխատակիցների: Շարունակական այս աջակցությանը զուգահեռ միանվագ օգնություն են ստացել 8 մարզերի 572 մանկապարտեզների մոտ 49 հազար սաներ եւ աշխատակիցներ: Շարունակվել է մանկական սննդի բաշխումը «Փարոսում» ընդգրկված ավելի քան 10 հազար 0-1 տարեկան երեխաների, 3 հազար 800 խուլերի, 4 հազար 633 կույրերի, 4 հազար անդամահատվածների եւ Երեւանի 6 հազար առաջին կարգի հաշմանդամների, ինչպես նաեւ «Փարոսում» հաշվառված անչափահաս երեխաներ ունեցող 61 հազար երեւանյան ընտանիքների, 38 հազար ուսանողների օգնությունը: Հունիս-օգոստոս ամիսներին ՀՕՖ-ի միջոցներով գրեթե 10 հազար երեխաներ հանգստացել են Հայաստանի 37 ճամբարներում, մայիսի 9-ի առթիվ սննդի փաթեթներ են ստացել պատերազմի 25 հազար մասնակիցներ եւ վետերաններ:

ՀՕՖ-ի վերջին ծրագրերից հիշարժան է հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին Երեւանի մշակութային 51 հիմնարկների աշխատողներին բաշխված օգնությունը, ընթացքի մեջ է ՀՀ ԳԱԱ մոտ 5 հազար աշխատակիցների օգնության ծրագիրը: Նոյեմբերին, բացի այդ, մեկնարկել է 7 հազար զոհված եւ հաշմանդամ ազատամարտիկների, զինծառայողների ընտանիքներին սննդամթերք տրամադրելու ծրագիրը, որը նախատեսվում է իրականացնել եռամսյա պարբերականությամբ: Ավելացնենք «Սնունդ` աշխատանքի դիմաց» ծրագիրը, որի վերջին դրսեւորումը Իջեւանի հրապարակի բարեկարգումն էր: Մի խոսքով, 1998-ը, ՀՕՖ-ի ղեկավարների գնահատմամբ, «բարգավաճ եւ արդյունավետ տարի էր»:

1988-ից ի վեր, ինչպես **«Ազգին»** պատասխանելով փաստեց պրն Թաթուլյանը, ՀՕՖ-ի խողովակներով Հայաստան է ներկրվել եւ կարիքավորներին բաշխվել 70 հազար տոննա սննդամթերք` 77 մլն դոլար ընդհանուր արժեքով: Վիգեն սրբազանն ափսոսանք հայտնեց, որ կարիքավորների թիվը տարիների ընթացքում չի պակասել, ընդհակառակը, հարուստները հարստացել են, աղքատներն` ավելի աղքատացել, սակավամարդ է միջին խավը, որի ձեւավորման երաշխիքը աշխատատեղերի ստեղծումն է (ինչը, մասնավորապես, ներդրումների եւ ներդնողների իրավական անպաշտպանվածության պատճառով ձգձգվում է. սփյուռքահայ գործարարներից շատերն, օրինակ, նախընտրում են ներդրումներ անել հեռավոր Չինաստանում, քանզի այնտեղ առավել պաշտպանված են, քան հայրենիքում):

Ասուլիսին ներկա էր ՀՕՖ-ի կենտրոնական (վաշինգտոնյան) գրասենյակի փոխտնօրեն Կարո Գաբիկյանը, որն ընդգծեց Վաշինգտոնում ՀՕՖ-ի նկատմամբ առկա վստահության մթնոլորտը: Սա, նրա կարծիքով, թույլ է տալիս հուսալ, որ ամերիկյան կառավարության բարեհաճ վերաբերմունքը Հայաստանի նկատմամբ առաջիկայում եւս կպահպանվի:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Գեղարքունիք. Հացահատիկի իրացումն այլեւս հիմնախնդիր չէ

Գեղարքունիքի մարզի Գեղամասար գյուղում շահագործման հանձնված նոր ալրաղացը («Շիկավարդ» անհատական ձեռնարկություն) ժամում ապահովում է 1,5-1,8 տ արտադրողականություն: Տեղադրված արտասահմանյան սարքավորումները հնարավորություն են ընձեռում հացահատիկի մաքրման, լվացման, չորացման եւ աղալու աշխատանքներն իրականացնել ավտոմատացված եղանակով, աշխատուժի փոքր քանակության ներգրավմամբ: Միջազգային չափանիշներին համապատասխանող բարձր եւ առաջին տեսակի ալյուրն առայժմ իրացվում է անհատ ձեռներեցների միջոցով` շուկայականից 15-20 տոկոս զեղչ գներով: Տնօրենությունը ծրագրում է մոտ ապագայում ֆիրմային խանութներ բացել Երեւանում եւ հանրապետության մարզերում: Նախատեսվում է կազմակերպել նաեւ վերմիշել-մակարոնեղենի արտադրություն, ինչպես նաեւ ձեռնարկությանը կից ստեղծել ֆերմերային տնտեսություն: Վերջինիս համար առկա են նպաստավոր պայմաններ, քանի որ արտադրական թափոններից գոյանում է խտացված անասնակեր: Ըստ գործադիր տնօրեն Վարդան Վարդանյանի, առաջնահերթը ներքին շուկայի պահանջարկի ապահովումն է, որից հետո միայն քայլեր կարվեն բարձրորակ արտադրանքն արտահանելու ուղղությամբ:

Ձեռնարկությունն ամբողջ հզորությամբ կաշխատի հումքի հիմնախնդրի լուծումից հետո, որի դեպքում աշխատատեղերը կկրկնապատկվեն: Այդ նպատակով տնօրենությունը ոչ միայն մարզի, այլեւ հանրապետության հացահատիկի արտադրությամբ զբաղվող գյուղացիական եւ գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսություններին հրավիրում է փոխշահավետ համագործակցության: Այդպիսով վերջինիս արտադրությամբ մասնագիտացված տնտեսությունները կազատվեն բերքի իրացման հիմնախնդրից: Հուսանք, որ նոր ալրաղացի գործարկումը կնպաստի նաեւ հաջորդ գյուղատնտեսական տարում մարզի հացահատիկի ցանքատարածությունների ավելացմանը:

ՆԵԼԼԻ ՄԱՀՏԱԳՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՈՍԿՎԱ

Առայժմ առանց ԱՊՀ-ի, բայց Ռուսաստանի հետ

Ռազմավարական գործընկերության նոր ուղեկալ

ԱՊՀ անդամ երկրների կառավարության ղեկավարների 29-րդ խորհրդաժողովը վերջնականապես հաստատեց ուժերի դասավորությունը նախկին միության դաշտում: ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Բորիս Բերեզովսկու ընտրած ուղին տեսականորեն ամենաճիշտն էր՝ ԽՍՀՄ նախկին հանրապետություններում տնտեսական եւ դրանից ածանցյալ քաղաքական ճգնաժամն առարկայորեն դրսեւորվում է, եւ ժամ առ ժամ ուժեղանում են միավորվելու տրամադրությունները: Ուստի Բորիս Բերեզովսկին առաջարկեց միավորել ԱՊՀ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների կոմիտեն եւ գործադիր քարտուղարությունը՝ ստեղծելով գործադիր կոմիտե, որն էլ իրավասու կլինի իրականացնելու ԱՊՀ համակարգի ողջ աշխատանքը, կամ ինչպես ծեւակերպեց նիստից հետո տեղի ունեցած ասուլիսում ՌԴ վարչապետ Եվգենի Պրիմակովը. «Մշակել ԱՊՀ երկրների ռազմավարությունը եւ փուլային իրականացնել»: Թեեւ դիվանագիտորեն Եվգենի Պրիմակովն այս նոր կառույցը չբնորոշեց իբրեւ յուրօրինակ կառավարություն. «Սա ոչ մի անդրազգային կառավարություն էլ չէ, որը կլուծի պետությունների հարցերը՝ նրանց ղեկավարների փոխարեն»: Բայց ակնհայտ էր, որ Բերեզովսկու ծրագրերի իրական նպատակը՝ դառնալ նորացվող միության վարչապետ կամ համակարգող, հաճո չէր մեծ քաղաքականության առաջին ջութակներին: ԱՊՀ անդամ երկրների կառավարության ղեկավարների խորհրդում Բերեզովսկուն հակահարված տվեցին Բելառուսի եւ Ուզբեկստանի բացասական գնահատականից հետո Վրաստանը, ինչպես նաեւ Ուկրաինան իրենց նախագահների անունից հավաստեցին, թե Բերեզովսկին իրենց, մեղմ ասած, թյուրիմացության մեջ է գցել կամ պարզապես մոլորեցրել՝ յուրաքանչյուրին ցույց տալով տարբեր փաստաթղթեր:

Խորհուրդն ավարտվեց Բորիս Բերեզովսկու բարենորոգչական առաջարկությունների փաթեթներն ի գիտություն ընդունելով, եւ Եվգենի Պրիմակովը հավաստեց, որ վերջին խոսքը կպատկանի ԱՊՀ գագաթաժողովին, ի մասնավորի՝ Բորիս Ելցինին: Հաշվի առնելով Բորիս Նիկոլաեւիչի առողջական վիճակը, պարզ է, որ այս գագաթաժողովը շուտ չի գումարվի, եւ ԱՊՀ կառավարություն դեռեւս չի ստեղծվի կամ գուցե կստեղծվի, բայց ոչ Բ. Բերեզովսկու գլխավորությամբ: Հայաստանյան պատվիրակությունը կանխավ պաշտպանել էր գործադիր քարտուղարի առաջարկները, սակայն Արմեն Դարբինյանը «Ազգի» հարցին ի պատասխան ճշգրտեց. «Մենք ոչ թե պաշտպանում ենք Բ. Բերեզովսկու առաջարկությունները, այլ ԱՊՀ կառույցը բարեփոխելու, աշխատակազմը նվազեցնելու եւ ֆինանսական ծախսերը օպտիմալ դարձնելու դիրքորոշումը»: Մեր դիրքորոշումն աջ կենտրոնամետ է. առաջին ջութակների մեներգի ժամանակ բացառվում է սխալ նոտա հնչեցնելը:

ԱՊՀ նիստի աղը Բորիս Բերեզովսկու վերջին պոռթկումն էր, ուր նա Եվգենի Պրիմակովի բացասական գնահատականին արձագանքելով հայտարարեց. «Ես հասկանում եմ, որ դա ոչ միայն Ձեր, այլեւ կառավարության դիրքորոշումն է (իմա՝ իր ղեկավարությամբ գործադիր կոմիտեի ստեղծման մերժումը-Ն. Դ.), բայց մի խանգարեք նրանց, ովքեր կողմ են»: Առնվազն ժամկետ կարող է առաջացնել այն միությունը, ուր չի լինի Ռուսաստանը: Հիշեցնենք նաեւ եւս մեկ նրբերանգ. Ե. Պրիմակովը լրագրողների ուղղակի հարցին, թե ինքը չի՞ փոխել իր մտադրությունը՝ առաջադրվելու նախագահի, պատասխանեց ոչ, գեղարվեստական համադրումով. «Есть предел по безумию, и этот предел для меня не изменился»: Քաղաքականությունը, իրոք, խենթության հետ առնչվող ոլորտ է:

Դժբախտությունը միավորում է

Հայաստանյան պատվիրակության հետ Եվգենի Պրիմակովի եւ նրա առաջին տեղակալ Յուրի Մասլյուկովի հետ հանդիպումները պարզ դարձրեցին Ռուսաստանի նոր ռազմավարությունը՝ փորձել փրկվել տնտեսական ճգնաժամից համատեղ ուժերով: ՌԴ-ն փնտրում է տնտեսական հենակետեր իր նախկին կայսրության տիրույթում: Անդրկովկասին այնտեղ վերջին դերը չի վերապահված, ուստի Եվգենի Պրիմակովը Հայաստանի հետ ֆինանսատնտեսական հարաբերությունների ոլորտում կանաչ լույս վառեց: Ընդ որում՝ ոչ միայն զուտ տնտեսական, այլեւ ռազմաքաղաքական:

Հայաստանը պատրաստվում է սերտորեն համագործակցել Ռուսաստանի էներգետիկ ոլորտի խոշորների՝ ՌԴ Գազարդ եւ ՌԴ Միացյալ էներգահամակարգ ընկերությունների հետ: Հիշեցնենք, որ առաջինը ղեկավարում է Ռեմ Վյախիրեւը, իսկ երկրորդը՝ Անատոլի Չուբայսը: Ռուսաստանը կաջակցի մեզ Իրանի հետ գազամուղ կառուցելիս, ինչպես նաեւ տարածաշրջանի երկրների հետ միացյալ էներգահամակարգ ստեղծելու աշխատանքին: Չնայած ֆինանսական ծանր դրությանը՝ ՌԴ-ն պատրաստ է Հայաստանին տրամադրել ՀԱԷԿ-ին կենսականորեն անհրաժեշտ միջուկային վառելանյութ գնելու վարկը՝ շուրջ 35 մլն դոլարի շրջանակներում: Սկիզբ է դրվում ռազմաարդյունաբերական համալիրի (ՌԱՀ) ոլորտում համագործակցության: Արմեն Դարբինյանը նշեց. «ՌԱՀ-ի ոլորտում կառուցվածքային եւ կազմակերպչական փոփոխություններ կկատարվեն: Երկար ժամանակ այս ոլորտը չի համակարգվել, եւ անկազմակերպ վիճակ է: Շուտով մենք կներկայացնենք մեր նոր մոտեցումը, եւ կստեղծվի ՌԱՀ-ի պետական կոնցեռն, որը կզբաղվի ֆինանսական հոսքերի կառավարմամբ եւ արտաքին շուկաների ձեռքբերմամբ, ինչպես նաեւ կապերի վերականգնմամբ: Ռուսաստանում ՌԱՀ-ն ունի նույնպիսի խնդիրներ, ԱՊՀ նմանատիպ ձեռնարկությունների հետ կապերը ոչ բարվոք վիճակում են: Մենք արդեն սկսում ենք առարկայական քննարկումներ»: Հայաստանյան պատվիրակության այս հանդիպումների ընթացքում ուրվագծվեց մեզ համար դրական մի ուղղություն՝ արտահանման ծավալների հնարավոր մեծացում: Պարզվեց Ռուսաստանը, ի մասնավորի՝ Մոսկվան պատրաստ է Հայաստանից մեծ ծավալի գնումներ կատարել՝ գյուղատնտեսական ապրանքների, թեթեւ արդյունաբերության արտադրանքի: Մոսկվայի քաղաքապետ Լուժկովն ըստ ամենայնի պատահական չհիշատակեց հայկական պանիրը եւ ակնարկեց կոնյակը: Մնում է Հայաստանում զարգացնել գյուղմթերքների վերամշակման արտադրությունը, շուկա եւ պահանջարկ ՌԴ-ում կա:

89 թ.-ից Պրիմակովը ներգրավված է ղարաբաղյան հակամարտության լուծման գործընթացում

ՌԴ վարչապետի հետ Արմեն Դարբինյանը մանրամասն քննարկել էր նաեւ ղարաբաղյան հակամարտության հանգուցալուծման հնարավոր ուղիները: Բանակցային այս հատվածն առավել դժվար էր, քանզի արդեն հայտնի էր, որ Ադրբեջանը մերժել է եռանախագահների նոր առաջարկությունները: ՀՀ դեսպանատանը տեղի ունեցած ասուլիսում Արմեն Դարբինյանը մասամբ բացեց փակագծերը. «Պրիմակովի հետ ղարաբաղյան հարցը քննարկվեց բավական լայն: Դեռ 89 թ. նա ուղղակիորեն ներգրավված է այդ գործընթացում: Ունեցել է տարբեր մոտեցումներ, որոնք ժամանակի ընթացքում որոշակի փոփոխությունների են ենթարկվել: Իհարկե, մենք քննարկեցինք հարցի խաղաղ կարգավորման անհրաժեշտությունը, ԵԱՀԿ նոր բանաձեւը, նախկին բանաձեւերն ու դրանց տարբերությունները»: Արմեն Դարբինյանի այս խոսքերից ակնհայտ է, որ Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությանը եւ ԼՂ-ին պարզ ինքնավար միավորի կարգավիճակ հատկացնելու կողմնակից Պրիմակովը դարձյալ հիշել է իր սկզբնական դիրքորոշումները, որոնք, ինչպես երբեւէ, համընկնում են Ադրբեջանի պատկերացումներին:

Բայց Արմեն Դարբինյանը միաժամանակ նշում է, որ Ե. Պրիմակովի դիրքորոշումները ժամանակի ընթացքում «որոշակի փոփոխությունների» ենթարկվել են: Փոփոխությունների բնույթը դեռ հայտնի չէ: Արմեն Դարբինյանն ավելացրեց. «Ես համարում եմ, որ եռանախագահների այս բանաձեւը, որ դրված է բանակցային սեղանին, կարող է լուրջ հիմք դառնալ բանակցությունները վերսկսելու համար: Ցավում եմ, որ Ադրբեջանը միանգամից բացասական պատասխանեց: ՀՀ դիրքորոշումն այն է, որ բոլոր հնարավոր վերապահումներով հանդերձ, սա ռեալ հիմք է սկսելու բանակցությունները: Ես չեմ համարում, որ փակուղային իրավիճակ է ստեղծվում: Կարծում եմ՝ մենք ունենք բոլոր հիմքերը նաեւ միջազգային հանրության օժանդակության արդյունքում հասնելու բանակցությունների վերսկսմանը»:

Ռուսաստանը պատրաստվում է նոր փորձ կատարել տարածաշրջանային հակամարտությունները կարգավորելու գործընթացում, զուր չէ, որ Եվգենի Պրիմակովն իր ասուլիսում, ԱՊՀ՝ մինչ Բերեզովսկու գործունեության արդյունավետությունը բնորոշելու համար հիշեցրեց Բորիս Ելցինի եւ Ղազախստանի նախագահ Նազարբաեւի առաքելությունը, որի արդյունքում հաստատվեց մինչ այսօր շարունակվող հրադադարը: Այսպիսով, Բորիս Բերեզովսկուն, ապա՝ Հայաստանին ու Ադրբեջանին Պրիմակովը հասկացնել տվեց, որ իրենք վերստին ձգտում են գործուն մասնակցություն ունենալ հանգուցալուծմանը:

Հայաստանը կարող է դառնալ Ռուսաստանի հենակետը տարածաշրջանում: Արմեն Դարբինյանը փաստեց, որ ՏՐԱՍԵԿԱ-ի ծրագրի շուրջ մեր մոտեցումները հստակ պաշտպանում են Ռուսաստանի շահերը եւ հետամուտ են ՌԴ-ն ՏՐԱՍԵԿԱ-ի միջանցքների ծավալմանը ներգրավելու խնդրին: Ռուսաստանը փորձում է ըստ արժանվույն գնահատել Հայաստանի հետ ռազմավարական գործընկերությունը:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ
Մոսկվա-Երեւան

Հանուն մարդու իրավունքների

Բաց նամակ Երեւանի քաղաքապետ պրն Սուրեն Աբրահամյանին

Մեծարգո քաղաքապետ

Հատկապես վերջին շրջանում զանգվածային լրատվության միջոցները հաճախակի են անդրադառնում մայրաքաղաքի դպրոցների տնօրենների իրավախախտումներին՝ կաշառք, յուրացում, պաշտոնեական դիրքի չարաշահում, հասունության ատեստատների վաճառք, ուսուցիչների աշխատանքային իրավունքների կոպիտ խախտումներ եւ այլն:

Կրթության եւ գիտության նախարարությունը չի արձագանքում այդ հրապարակումներին, պատճառաբանելով, որ մայրաքաղաքի դպրոցները քաղաքապետարանի իրավասության տակ են: Իսկ քաղաքապետարանի միակ արձագանքը լռությունն է: Նման դիրքորոշման պատճառով մի շարք դպրոցական կոլեկտիվներում օրեցօր շիկանում են «տնօրեն-ուսուցիչ» փոխհարաբերությունները, վերադաս ատյանները ողողվում են դիմումներով, գանգատներով, հարաբերությունները պարզելու գործընթացին մասնակից են դառնում աշակերտների, ծնողների նոր խմբեր, պակասում է հավատը դեպի ոչ միայն չորրորդ իշխանությունը, այլեւ օրենսդիր, գործադիր, դատական իշխանությունները:

Այսպես, «Ազգ» թերթում (օգոստոսի 21) տպագրված էր «Փոխտնօրենը դե յուրե վերականգնվեց, բայց դե ֆակտո՝ ոչ... Նախընտրական կոմպանիայի արկերը դեռեւս չեն վնասազերծվել» վերնագրով հոդվածը: Այնտեղ նկարագրվում էր Երեւանի թիվ 50 դպրոցի տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանի եւ փոխտնօրեն Վարսենիկ Հակոբյանի միջեւ նախագահի արտահերթ ընտրությունների ժամանակ ծագած եւ ամիսներ ձգձգվող վեճը, որի իրավական հանգուցալուծումը դատարանում ավարտվելուց հետո էլ... շարունակվում է առ այսօր՝ ստանալով նոր երանգներ: Հոդվածում առարկայական քննադատության են ենթարկվել դպրոցի տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանը եւ նրան հովանավորողները: Թիվ 50 դպրոցում ծագած վեճը վաղուց դուրս է եկել դպրոցի պատերից եւ դարձել ընդհանուրի սեփականությունը, այդ տխուր պատմության մանրամասները հեռարձակվել են «ԱՐ», «Մայր հայրենիք» հեռուստակայաններով (240 րոպե ընդհանուր տեւողությամբ), տպագրվել են «Ազգ», «Հայաստանի Հանրապետություն», «Ռեսպուբլիկա Արմենիա», «Առավոտ» եւ այլ թերթերում: Բայց քաղաքապետարանից որեւէ արձագանք չի ստացվել: Տնօրենը շարունակում է իր գործունեությունը: Նկատենք, որ նրա աշխատած ընդամենը երկու տարվա ընթացքում դպրոցում հաճախակի են դարձել դասա-քննչական, արհմիութենական մարմինների ներկայացուցիչների այցերը...

Թվարկենք նրա իրավախախտումներից մի քանիսը:

Օգտվելով իր նկատմամբ ցուցաբերվող ակնհայտ հովանավորությունից եւ անպատժելիության մթնոլորտից, տնօրենը ոտնահարում է ուսուցիչների եւ լրագրողների սահմանադրական իրավունքները: Այսպես, ինչպես նշված էր հոդվածում, դպրոցի տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանը երկու տարի առաջ փոխտնօրենին հրապարակավ վիրավորանք հասցնելու համար կարողացել է խուսափել պատասխանատվությունից՝ «հարցը կոլեկտիվ քննարկելու» միջոցով: Փոխտնօրեն Իշխան Մանուկյանին աշխատանքից ազատելու համար (երկարատեւ քաշքշուկից հետո նա վերականգնվել է վերադաս արհմիութենական կազմակերպությունների ակտիվ գործունեության շնորհիվ) տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանը... անպատիժ մնաց: Փոխտնօրեն Վարսենիկ Հակոբյանին աշխատանքից ազատելու համար (երեքամսյա քաշքշուկից հետո, որեւէ պաշտպանություն չգտնելով քաղաքապետարանում, մայիսի 22-ին վերականգնվել է ժողդատարանի վճռով) տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանը դարձյալ մնաց անպատիժ: Ավելին, աշխատանքում վերականգնելով փոխտնօրենին, Շենգավիթի տարածքի ժողդատարանը մասնավոր որոշում է կայացրել տնօրենի եւ փոխտնօրենի համատեղ աշխատելու անհնարինության մասին: Այսինքն՝ տնօրենին պետք է տեղաշարժել (նկատի է ունեցել նաեւ տնօրենի կայացրած ապօրինի հրամանները, պաշտոնական կեղծիք կատարելը եւ այլն): Անցած երեք ամիսների ընթացքում հիշատակված ապօրինություններ կատարած դպրոցի տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանը հովանավորվել է եւ մնացել անպատիժ: Իսկ նրա ապօրինության հետեւանքով առաջացած վնասը հատուցվել է պետության հաշվից:

Նույն տնօրենը, մեղմ ասած, անբարյացակամ է ընդունել «ԱՐ» հեռուստաընկերության լրագրողներին, աչքի ընկնելով իր ագրեսիվությամբ, հայհոյանքներով, սպառնալիքներով (այդ մասին հուլիսի 6-ին եւ 11-ին հաղորդվել է նաեւ հեռուստատեսությամբ): Սակայն տնօրեն Վիրաբյանը մնացել է անպատիժ: Ուշագրավ է նաեւ տնօրեն Գուրգեն Վիրաբյանի «տնօրենական» գործունեության պատկերը. նրա կողմից յուրացումներ, չարաշահումներ կատարելու մասին տեղեկությունները մի քանի ամիս է, ինչ ստուգվում են դատախազության եւ ներքին գործերի մարմիններում: Ի դեպ, նույն տնօրենը չի փայլում նաեւ գրագիտությամբ. «ԱՐ» հեռուստաընկերությանը հասցեագրած մի նամակում թույլ տված բազմաթիվ քերականական, տրամաբանական, ոճաբանական սխալների համար դպրոցի տնօրենը ստացել է ... երկուս:

Տպագրված են նաեւ թիվ 151 (կաշառք, յուրացում եւ այլն), Մ. Արագու անվան թիվ 29 (չարաշահումներ, յուրացում եւ այլն), թիվ 176 եւ այլ դպրոցների տնօրենների մասին բազմաթիվ քննադատական հոդվածներ, որոնք մնացել են անարձագանք:

Ինչպես պարզվեց լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ, դպրոցներում տեղի ունեցած ապօրինությունների մասին քննադատական հոդվածները չեն գրանցվում, դրանց հիման վրա ծառայողական քննություն չի կատարվում, որի հետեւանքով ստեղծվում է անպատժելիության մթնոլորտ՝ այստեղից բխող բոլոր ծանր հետեւանքներով:

Խնդրվում է հանձնարարել պատասխանելու բաց նամակում նշված փաստերին:

«Օգոստոսի 23. ազգային դաշինք»
իրավապաշտպան միություն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

2000 Թ.

Ակնկալվածից ավելի մեծ տեխնիկական թերությունը

Որի վերացման համար պահանջվում է 858 միլիարդ դոլար

Արդեն մոտ երկու տարի է, ինչ աշխարհի տեխնիկապես ամենահագեցած երկրի՝ Միացյալ Նահանգների համակարգչային մասնագետները զբաղված են լուծելու դարավերջի ամենախոշոր եւ ամենաբարդ խնդիրը՝ տեխնիկական այն թերությունը, որն սպառնում է միլիոնավոր մարդկանց անգործության կամ շփոթության մատնել 2000 թվականի Նոր տարվա գիշերը: Թեեւ Միացյալ Նահանգներում մասնագետները ամենաակտիվ ձեւով են մասնակցում հարցի լուծմանը, նրանք, սակայն, ավելի են կորցնում հավատը իրենց գործադրած ջանքերի արդյունավետության նկատմամբ: Այս մասին այլ թերթերի շարքում ահա թե ինչ է գրում անգլիական «Ֆայնենշլ թայմսի»՝ նոյեմբերի 20-ի համարը:

Ինքնաթիռներով ճանապարհորդելն ու վերելակներով բարձրանալ-իջնելը մի տեղից մյուսը տեղափոխվելու այն երկու ամենասովորական միջոցներն են, որոնցից մարդիկ հավանաբար խուսափելու են: Բայց մարդիկ խուսափելու են ոչ միայն դրանցից: Հարկավոր այլ ծառայությունները կարելի է ավելացնել այդ ցուցակին՝ բանկային գործառնություններ, առեւտրական հաշվետվություններ, էլեկտրական հոսանքի, հեռախոսազանգերի, լվացքի մեքենաների օգտագործում եւ այլն: Մի խոսքով, ամեն բնագավառում կյանքը կարող է կանգ առնել, եւ մարդիկ իրենց գտնեն գործարանների կամ գրասենյակների փակ դռների առաջ, կորցնելով ինչպես իրենց աշխատատեղերը, այնպես էլ եկամտի կամ ունեցվածքի բաժինը:

Համակարգչային ծառայություններ մատուցող եւ ծրագրեր պատրաստող «Կապ Ջեմինայ» ընկերությունը վերջերս իր երկրորդ տարեկան զեկուցագիրն է հրապարակել այս կարեւորագույն հարցի վերաբերյալ: Այնտեղ մանրամասն նկարագրվում է, թե ինչ ազդեցություն կարող է ունենալ խնդրի լուծման ձախողումը ամերիկյան եւ եվրոպական տնտեսությունների վրա:

Ամբողջ հարցն այն է, որ 60-ական թվականներին հրապարակ հանված համակարգիչներում տեղի խնայողության համար (քանի որ այդ ժամանակ չափազանց թանկ էին եւ դրանց հիշողությունը անհամեմատ սահմանափակ էր) տարեթվերը նշվել են միայն վերջին երկու թվերով, զանց առնելով առաջին երկուսը՝ 19: Օրինակ, 1965-ը գրվել է միայն 65, եւ ենթադրվել է, որ այս դարաշրջանին է պատկանում: Այսպիսով եթե մինչեւ 1999 թ. ամեն ինչ կարող է հարթ ընթանալ, ապա 1999-ից հետո խնդիրը կբարդանա, քանի որ համակարգիչը չգիտի, թե դրան պետք է հաջորդի 2000 թվականը եւ ենթադրելով, որ նույն «տրամաբանությամբ» է շարունակելու, 99-ից հետո եկող 00 (զրո-զրո) թվերը հավանաբար զուգակցի 1900-ի հետ եւ... մեկ դարով ետ զցի մեզ եւ մեզ հետ նաեւ ամբողջ մարդկության նվաճումները: Ժամանակին «խելացի» նկատված քայլը այսօր դարձել է «մղձավանջային»:

Զեկուցագիրը շատ տխուր պատկեր է ներկայացնում, գլխավորապես նշելով, որ նույնիսկ այն ընկերությունները, որոնք ենթադրում էին, թե գտել են լուծումը, այժմ խոստովանում են, որ շատ ավելի մեծ է թերությունը, եւ դրա վերացման համար կպահանջվի ընդհանուր առմամբ 858 միլիարդ դոլար, որը 20 տոկոս ավելի է, քան նախատեսվում էր ընդամենը վեց ամիս առաջ: Այս աճը արձանագրվել է հիմնականում ապարատների պատրաստման (դրանց արժեքը նախատեսվածի կեսի չափով ավելացել է եւ հասել 169 միլիարդ դոլարի), աշխատակազմի վճարումների (17 տոկոսով՝ 489 միլիարդ դոլարի) եւ ծրագրերի վերապատրաստման (12 տոկոսով՝ 200 միլիարդ դոլարի) բնագավառներում:

«Կապ Ջեմինայի» հաշվարկներով արդեն իսկ 494 միլիարդ (որից 238 միլիարդը վերջին վեց ամիսների ընթացքում) դոլար է ծախսվել երկու՝ ամերիկյան եւ եվրոպական մայրցամաքներում համապատասխան շտկումներ կատարելու համար: Իսկ զեկուցագրի պատրաստման համար հարցազրույց են տվել «հազարամյակի թերությունը» շտկելու ծրագրին մասնակցող 1700 տնօրեններ: Խնդրի առաջնահերթությունը ստիպել է շատ այլ տեխնոլոգիական եւ ներդրումային ծրագրեր հետաձգել անորոշ ժամանակով: «Ծրագրերի այնքան մեծ կուտակում է առաջացել, որ անհեթեթ է մտածել, թե 2000 թվականից հետո տեղեկատվական տեխնոլոգիայի արդյունավետությունը անկում է ապրելու», նշել է «Կապ Ջեմինայի» կառավարման բաժնի դիրեկտոր Ջեֆ Անուինը:

Ամերիկյան ընկերությունները նախատեսված ջանքերի 61 տոկոսը իրագործել են արդեն, մինչդեռ եվրոպական ընկերությունները՝ 48 տոկոսը: Վստահությունը հաջողության նկատմամբ համապատասխանաբար 83 եւ 95 տոկոս է կազմում: Մյուս կողմից, ամերիկյան եւ եվրոպական ընկերությունների 38 եւ հինգ տոկոսներն են անհրաժեշտ ռեսուրսների պաշար հավաքել արդեն դիմագրավելու համար որեւէ անակնկալ:

Ամերիկյան կազմակերպությունների երկու երրորդը մշակել է նաեւ այլընտրական ցուցակներն այն առեւտրական գործընկերների, որոնք պետք է փոխարինեն իրենց մշտական մատակարարողներին, եթե վերջիններիս ինչ-որ բան պատահի տեխնիկական թերության պատճառով: Եվրոպայում ընդհանուր առմամբ նույն միջոցներին դիմող կազմակերպությունների թիվը 28 տոկոս է կազմում, բայց միայն Անգլիայում, ըստ «Ֆայնենշլ թայմսի», այդ թիվը հասել է 50 տոկոսի:

Սակայն ամենամտահոգիչ վիճակագրական տվյալն այդ զեկուցագրում, դարձյալ ըստ նույն աղբյուրի, վերաբերում է համակարգերի ստուգման ռազմավարությանը: Ընկերությունների 40 տոկոսը համակարգիչների համընդհանուր ստուգումներն անցկացնելու համապատասխան ծրագրեր չի մշակել: «Անհնար է երեւի ակնկալել, որ ամբողջ աշխարհը պատրաստ լինի դիմագրավելու «հազարամյակի թերությունը»: Դրա համար էլ անհրաժեշտ է, որ կառավարությունները, ընկերություններն ու կազմակերպությունները առաջնահերթության սկզբունքով շարժվեն», եզրափակել է պրն Անուինը, հավաստիացնելով, որ անձնակազմի մյուս բոլոր անդամների հետ ինքը եւս 2000 թվականի հունվարի 1-ին պատրաստ է լինելու իր ծառայություններն առաջարկելու բոլոր նրանց, ովքեր կարիքը կզգան:

Պատրաստեց
ՀԱԿՈԲ ՕՌՆԻԿՅԱՆԸ

Եգիպտոսում իսլամիստները պառակտվում են

Եգիպտոսի զինյալ իսլամիստների գլխավոր շարժման՝ «Ջամաա իսլամիայի» շարքերում պառակտման նշաններ են ի հայտ եկել: Պետության դեմ ծավալած պատերազմի վեց տարիներից, ավելի քան 1300 տեղացիների եւ 88 օտարերկրացիների սպանությունից հետո այդ ծայրահեղական կազմակերպությունը կարծես թե պատրաստվում է հրաժարվել բռնությունների գործադրումից՝ միաժամանակ ցուցադրելով իր ներքին տարաձայնությունները:

Երբ այս տարվա հոկտեմբերին Կահիրեում բանտարկված «Ջամաա իսլամիա» շարժման 10 ղեկավարներն իսլամիստներին կոչ արեցին դադարեցնել զինված պայքարը, Աֆղանստան տարագրված իսլամիստ ռազմական առաջնորդ Ռիֆայ Ահմեդ Թահան ի պատասխան Ինտերնետ ցանցի միջոցով հայտարարեց. «Մեր ռազմավարությունը մնում է անփոփոխ»: Ի դեպ, 10 ղեկավարներին իր աջակցությունն էր հայտնել շարժման հոգեւոր առաջնորդ շեյխ Օմար Աբդել Ռահմանը, որը ցմահ բանտարկության է դատապարտված ԱՄՆ-ում:

Եգիպտոսի իշխանությունները դեռեւս հանդուրժում են «Ջամաա իսլամիա» շարժման չափավորական գործիչներից մեկի՝ Մոնթասեր ալ Զայաթի գործունեությունը, որը բանտարկյալ իսլամիստների փաստաբանն է: «Էքսպրես» հանդեսի թղթակցի հետ զրուցելիս նա փորձեց նսեմացնել տարաշարժման շարքերում ծագած տարաձայնությունների խորությունը. «Բոլոր ղեկավարներն այժմ կողմ են բռնությունների դադարեցմանը: Բայց ոմանք զինադադարն ընդունում են միակողմանիորեն, մինչդեռ Աֆղանստան տարագրված առաջնորդները պահանջում են Եգիպտոսի կառավարության երաշխիքները: Եթե «Ջամաա իսլամիան» հրաժարվի բռնությունից, իրավունք կունենա՞ գոյատեւելու եւ կրկին քարոզելու մզկիթներում ու համալսարաններում»:

Որքան էլ տարօրինակ թվա, երկրում իսլամիստների սուր տարաձայնությունների հիմքում մեկ տարի առաջ Լուքսորում նրանց իրականացրած ամենասարսափելի գործողությունն է, որի ընթացքում սպանվեցին օտարերկրացի 58 զբոսաշրջիկներ: Այսօր արդեն հայտնի է, որ իսլամիստ 6 ահաբեկիչներն այն ժամանակ գործել են առանց հրամանի՝ ինքնագլուխ: Շարժման զինվորական ղեկավարությունը ստիպված եղավ ստանձնել հիշյալ ահաբեկչական գործողության պատասխանատվությունը՝ ի չիք դարձնելով բնակչության շրջանում շարժման վայելած առանց այդ էլ չնչին համակրանքը:

Բայց իսլամիստների ահաբեկչության վտանգը դեռ չի վերացել: «Եթե կառավարությունը «Ջամաա իսլամիայի» դեմ մեկ քայլ անի, շարժումը տասը քայլ կանի», հավաստիացնում է Մոնթասեր ալ Զայաթը: Իրոք, իշխանություններն այժմ զգուշավոր դիրք են բռնել: Լուքսորի սպանություններից հետո երկյուղելով, որ Եգիպտոսում եւս իրադարձությունները կարող են զարգանալ ալժիրյան արյունալի սցենարով, վարչակազմը հրաժարվեց զանգվածային շուրջկալներից եւ նույնիսկ ազատ արձակեց բանտարկված 20 հազար իսլամիստներից 4 հազարին: Դրա շնորհիվ, ինչպես նաեւ «Ջամաա իսլամիա» շարժման ռազմական ապարատի թուլության պատճառով այս տարվա փետրվարից ի վեր Եգիպտոսում իսլամիստները ոչ մի սպանություն չեն գործել:

Պ. Ք.

ԱՇԽԱՐՀ

Լրագրողներին չեն սիրում

Ըստ «Թղթակիցներ առանց սահմանի» կազմակերպության խոսնակի կիրակի օրվա հայտարարության, 1998 թ. ընթացքում աշխարհում 13 լրագրող է սպանվել, մոտ 100-ն էլ բանտարկության մեջ է եղել 25 երկրներում: Լրագրողների համար ամենավտանգավոր երկրները, ըստ խմբի հայտարարության, Մեքսիկան եւ Կոլումբիան են: Ի դեպ, երկու լրագրողներ Մեքսիկայում հոկտեմբերին են սպանվել: Խոսնակը կազմակերպության անունից դատապարտել է լրագրողների դեմ գործադրվող բռնարարքները եւ հայտարարել, որ խումբը կշարունակի լրագրողներին բանտերից ազատելու գործընթացը: Բազմաթիվ լրագրողների նկատմամբ բռնարարքներ են գործադրվել գրաքննությանը չենթարկվելու կամ մերկացնող փաստեր վերհանելու պատճառով:

Ըստ զեկույցի, լրագրողներին հատկապես չեն սիրում աֆրիկացիները: Մամուլի ազատության վրա շարունակական բռնություններ են կիրառվում Էրիթրեայում, Թունիսում, Կամերունում, Անգոլայում եւ Եթովպիայում, տեղեկանում ենք CNN գործակալությունից:

ԱՐ. Մ.

Առնետներ Սպիտակ տանը

Վերջին ամիսներին խոշոր առնետներ են հայտնվել Սպիտակ տան ճեպաժողովների դահլիճում: ԱՄՆ-ի նախագահի վարչակազմի աշխատակիցները հեռուստաընկերությունների օպերատորներին խնդրում են այսուհետեւ իրենց տեխնիկական հանդերձանքն այնպես դասավորել, որ կրծողները չկարողանան թաքնվել հաղորդալարերի եւ սանդղիկների կույտերի մեջ:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Չինաստան. հեռուստացույց ամեն մի գյուղում

Շանհայից Ռոյթեր գործակալությունը «Ինտերնեյշնլ Հերալդ տրիբյուն» թերթում հաղորդում է, որ ըստ չինական պաշտոնական աղբյուրների, Չինաստանը ծրագրել է մինչեւ դարավերջ հեռուստատեսությունը մատչելի դարձնել ամեն մի գյուղի համար: Ներկայիս 1,2 մլրդ հաշվվող ժողովրդի 88 տոկոսն է միայն հասու հեռուստահաղորդումներին, որոնք դեռեւս չեն հասնում հեռավոր եւ աղքատ գյուղական վայրերը, նշել է ռադիոհեռուստատեսության պետական վարչության պետ Տիան Կոնգմինը: Արդյունաբերության աշխատողների հետ հանդիպման ժամանակ նա ասել է, որ գործնական քայլեր արդեն իսկ ձեռնարկվում են՝ իրականացնելու կառավարության ծրագիրը: Մինչեւ անցյալ տարվա վերջը Չինաստանը 923 հեռուստատեսային կայաններ ուներ եւ 1.363 ռադիոկայաններ, որոնք սպասարկում են բնակչության 86 տոկոսին:

Յասեր Արաֆաթ. Երուսաղեմում «Բեռլինի պարիսպ» չի լինի

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Մենք «Բեռլինի պարիսպ» չենք բարձրացնի Երուսաղեմի արեւելյան եւ արեւմտյան հատվածների միջեւ: Դրանք բաց կլինեն ազատ տեղաշարժման համար: Երուսաղեմը կմնա որպես միասնական քաղաք», հայտարարել է Պաղեստինի ազգային վարչակազմի ղեկավար Յասեր Արաֆաթը: «Ալ իթթիհադ» լրագրում տպագրված հարցազրույցի մեջ նա նշել է, որ պաղեստինյան պետությունը հարգանքով կվերաբերվի հին քաղաքի բոլոր սրբավայրերին, բոլոր կրոններին: Արաֆաթն ընդգծել է, որ Արեւելյան Երուսաղեմը կդառնա Պաղեստինի մայրաքաղաքը: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 242 բանաձեւին համապատասխան, քաղաքի այդ մասը պատկանում է 1967 թվականին Իսրայելի օկուպացրած տարածքին եւ նրա վրա տարածվում է «հող խաղաղության դիմաց» սկզբունքը, որն ընկած է «Մերձավոր արեւելքին նվիրված Մադրիդի խորհրդաժողովի ստեղծած բանակցությունների դաշտի» հիմքում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակոյթ

Խօսք երախտագիտութեան

Քերոլայն Քոքսի եւ Ջոն Այքների «Էթնիկական զտումը շարունակւում է։ Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմը» խորագիրը կրող գրքի հրատարակումը հանրապետութեան ընթացիկ տարուայ ամենանշանակալի գրական իրողութիւններից է։ Գիրքն անգլերէնից ռուսերէն է թարգմանել, ըստ որում՝ ընտիր ռուսերէնով, փիլիսոփայական գիտութիւնների թեկնածու Գէորգի Յակոբեանը։ Նախաձեռնողն է ԳԱԱ Պատմութեան ինստիտուտը, լոյս ընծայողը՝ «Գիտութիւն» հրատարակչութիւնը։

Գրքի հեղինակներն իրենց հասարակական-քաղաքական գործունէութեամբ աշխարհում ճանաչուած դէմքեր են։ Բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը բրիտանական պառլամենտի Լորդերի պալատի ցկեանս անդամ է, 1985 թուականից ի վեր՝ պալատի փոխխօսնակը։ Նա համաշխարհային հասարակայնութեանը յայտնի է, մանաւանդ, մարդասիրական օգնութեան եւ մարդկային իրաւունքների պաշտպանութեան կազմակերպմամբ։ Նա Անդրէյ Սախարովի հիմնադրամի համանախագահն է։ Բարոնուհի Քոքսը նաեւ Անգլիայի Միացեալ Թագաւորութեան քրիստոնեական համերաշխութեան կազմակերպութեան նախագահն է։ Պատմաբան, քաղաքագէտ, Ղարաբաղին նուիրուած բազմաթիւ յօդուածների հեղինակ Ջոն Այքները Միջազգային քրիստոնեական համերաշխութիւն կազմակերպութեան նախագահի օգնականն է եւ այդ կազմակերպութեան մշտական ներկայացուցիչը ՄԱԿ-ում։ Միաժամանակ, Այքները «Քրիստոնեական համերաշխութիւն» հունգարական ամսագրի գլխաւոր խմբագիրն է։

Այս գիրքը նրա հեղինակների Արցախ կատարած տասնեակ այցելութիւնների ուղղակի արդիւնքն է։ Մարդասիրական օգնութեան եւ մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան կազմակերպիչներն իրենց գործն աւարտուած չեն համարել պաշտօնական պարտականութիւնների կատարմամբ միայն։ Արցախը նրանց համար դարձել է մտքից ու սրտից չհեռացող հոգս, կենսական խնդիր։ Նրանք ամբողջ էութեամբ վրդովուած են Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ Ադրբեջանի իշխանութիւնների անօրինականութիւններից, եւ այս գիրքը մարդկային հոգու խռովքի, ընդվզումի ու դատապարտման հրաբուխ է։

Տարածաշրջանի իրադարձութիւնների վերաբերեալ իրենց ասելիքը շարադրելուց առաջ, հեղինակները լայնքով ու խորութեամբ ուսումնասիրել են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի անցեալն ու ներկան, պատմափիլիսոփայական հայեացքով դիտարկել Անդրկովկասի եւ հարեւան պետութիւնների կենսական շահագրգռութիւնները։ Հաւատարիմ մնալով անկողմնապահութեան եւ անաչառութեան սկզբունքին, Քերոլայն Քոքսը եւ Ջոն Այքները եզրակացութիւններ են անում՝ հիմք ընդունելով պատմական իրողութիւնը, իրեղէն ապացոյցը, առկայ փաստը, փաստը եւ միայն փաստը. Այս բոլորի շնորհիւ, նրանց ընդհանրացումները երբեք վերացական չեն, եւ ամբողջ գրքում հնարաւոր չէ գտնել որեւէ չափազանցուած արտայայտութիւն։ Բոլոր եզրայանգումներն ու բանաձեւումները, շարադրուած լինելով յստակօրէն, երբեմն կտրուկ ոճով, միանգամայն անկեղծ են եւ հեռու են դիւանագիտական, մշուշապատ, երկմիտ ձեւակերպումներէն։ Քերոլայն Քոքսը եւ Ջոն Այքները հաւատարիմ են սախարովեան դաւանանքին՝ միշտ լինել զոհի կողքին։

Լինելով տարածաշրջանի ամենաբարդ խնդիրներին առնչուող օտար, այն է՝ կողմնակի անձինք, մեր երկու պատուարժան հեղինակները, սակայն, հանդէս են բերել տարածաշրջանի եւ նրան յարող ժողովուրդների ոչ միայն մշակոյթների, այլեւ դրանց իրայատկութիւնների քաջիմացութիւն։ Այս հանգամանքը նրանց հիմք է տուել ժողովուրդների միջեւ ընդհարումները բացատրել նաեւ որպէս քաղաքակրթութիւնների ընդհարման հետեւանք։

Հեղինակների ելակէտային դրոյթն այն է, թէ «Գոյութիւն չունի ո՛չ բարոյական, ո՛չ պատմական որեւէ հիմք Ղարաբաղը ճանաչելու ադրբեջանցիների տարածքի մաս»։ Այս հիմնադրոյթը կարմիր թելի պէս անցնում է գրքի սկզբից մինչեւ վերջ։ Այն հաստատւում է անառարկելի հիմնաւորումներով, ուղեկցւում է հակառակը համոզել ջանացողների հասցէին ասուող դատապարտիչ խօսքերով։

Քերոլայն Քոքսը եւ Ջոն Այքները Լեռնային Ղարաբաղի հանդէպ Ադրբեջանի քաղաքականութիւնը ուղղակիօրէն բխեցնում են Օսմանեան Թուրքիայի եւ երիտթուրքերի հայահալած քաղաքականութիւնից։ Նրանք միանգամայն ճշմարտացի են բնութագրում պանթուրքիզմը որպէս գաղափար եւ քաղաքականութիւն, որի հետեւանքն էին անցեալ դարավերջի հայկական կոտորածները, 1915-ի հայերի ցեղասպանութիւնը, հետագայ հայկական ջարդերը՝ ընդհուպ Սումգայիթի, Կիրովաբադի, Բաքուի ոճրագործութիւնները, որոնցից ամէն մէկը իւրատիպ ցեղասպանութիւն էր։ Քոքսը եւ Այքները մեծապէս կարեւորում են այս ամէնի լուսաբանումը միջազգային հանրութեան համար։ Նրանք կարեւոր են համարում նաեւ մատնանշել, որ «ներկայումս Ադրբեջանը եւ Թուրքիան ունեն հզօրէն համաձայնեցուած ընդհանուր արտաքին քաղաքական նպատակներ եւ ռազմական դաշինք։ Պանթուրքիստական ծրագրերի իրականացման փորձերը հայերի եւ Թուրքիայի ու Անդրկովկասի ոչ թուրքական համայնքների համար եղել եւ մնում են ողբերգական»։

Սոյն գրքի պատմահասարակական արժէքը կրկնակի բարձր է. նրա երկրորդ բաժնում ընթերցողին է ներկայացուած 1997 թուականին Անգլիայի Լորդերի պալատում Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի վերաբերեալ մտքերի փոխանակութեան համառօտագրութիւնը։ Մտքերի փոխանակութիւնը նպատակ է ունեցել ուղղութիւն տալ Անգլիայի կառավարութեանը մարդկային իրաւունքի ասպարէզում ճիշտ կողմնորոշուել, երբ հարցը վերաբերի Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի տարածայնութիւններին։

Լորդերի պալատի կամարների ներքոյ բարոնուհի Քոքսը ներկայանում է Հայ դատի պաշտպան հռետորի դերում։ Նա յայտարարում է. «Հայերը մշտապէս ենթարկուել են թուրքերի եւ ադրբեջանցիների դաժանութիւններին, ներառեալ 1915 թուականի ցեղասպանութեան ժամանակ Թուրքիայի կորցրած մէկուկէս միլիոն հայութիւնը, 1920 թուականի քսան հազար հայութեան սպանդը հինաւուրց հայկական Շուշի քաղաքում, հայերի ջարդը Սումգայիթում եւ Բաքւում 1988 եւ 1990 թուականներին։ Ցեղասպանութեան եւ սպանդի այս պատմութիւնը ինքնին պատասխան է այն հարցին, թէ ինչու Ղարաբաղի հայերը այլեւս երբեք չեն հանդուրժի ադրբեջանական գերիշխանութիւնը»։

Բարոնուհի Քոքսի նախաձեռնութեամբ կայացած մտքերի փոխանակութեան ժամանակ Լորդերի պալատում, հնչել են հայանպաստ ուրիշ ելոյթներ եւս։ Իր ելոյթում կոմս Պաուիսն ասել է. «Ղարաբաղը մշտապէս եղել է հայկական, յամենայն դէպս, այն այդպիսին է եղել մինչեւ մեր թուականութեան 301 թուականը, երբ Հայաստանը դարձաւ պաշտօնապէս քրիստոնէութիւն ընդունած առաջին երկիրը»։ Նոյն ոգով արցախանպաստ ելոյթներ են ունեցել բարոնուհի Փարքը, լորդ Ֆիրսոնը, կոմս Շենոնը, դերկոմս Բրենսֆորդը, բարոնուհի Սթրէյնջը, լորդ Մոյնիհենը, լորդ Ուիսսին։ Փառք ու պատիւ նրանց։

Հազուագիւտ կարեւորութեան այս գրքի ռուսերէն թարգմանիչ Գէորգի Յակոբեանը գրքի համար իր գրած «Վերջաբանում» իրաւացիօրէն այն միտքն է յայտնում, թէ «Այս գիրքը, հաւանաբար, շատերին կթուայ յայտնագործութիւն»։ Բարոնուհի Քոքսը եւ Ջոն Այքները երկրների ու ժողովուրդների ճակատագիրը որոշող գերտէրութիւններին, համաշխարհային հանրութեանը, համայն քաղաքակիրթ աշխարհին պարզել են մի փողփողուն դրօշ, որի վրայ գրուած է. «Արդար վերաբերմունք Արցախի հանդէպ»։

Գրքին որոշակի արժէք են աւելացնում նրա անգլերէն հրատարակութեան համար գրուած Ելենա Բոնների «Առաջաբանը» եւ գրքի հեղինակների մասին Զորի Բալաեանի «Խօսքը»։

Ես կարծում եմ, պատահական չէ, որ բարոնուհի Քոքսը եւ Ջոն Այքները քրիստոնեական համերաշխութեան ջատագովներ են, արդարութեան մունետիկներ։ Այսպիսի մարդկանց մասին Աստուածաշնչում յատուկ ածական կայ՝ խաղաղարար։ Մատթէոս Աւետարանիչը երանի է տալիս խաղաղարարներին՝ հաւաստելով, թէ «նրանք Աստծու որդիներ պիտի կոչուեն»։ Ուստի մենք երախտագիտութեան մեր խօսքն աւարտենք այն յուսադրիչ գիտակցութեամբ, որ Արցախի եւ Հայ դատի պաշտպանութեան գործին սատար են այսպիսի աստուածահաճոյ անձինք։

ԼԵՒՈՆ ՄԻՐԻՋԱՆԵԱՆ
Ազգային եւ միջազգային գրական մրցանակների դափնեկիր

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Հոգևոր հանդիսություն՝ նվիրված նահատակված առաքյալներ Թադեոսին եւ Բարդուղիմեոսին

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի օրհնությամբ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնում արդեն 4-րդ տարին տոնվում է քրիստոնեությունը Հայաստանում քարոզող առաքյալներ Ս. Թադեոսի և Ս. Բարդուղիմեոսի հիշատակը։ Այն համարվում է նաև քրիստոնեական դաստիարակության օր։ Այդ օրը (նոյեմբերի վերջին շաբաթ օրը) Մայր տաճար էին ժամանել հանրապետության տարբեր մարզերից և Արցախից կրոն դասավանդող և կրոնի դասընթացներում սովորող շուրջ 600 ուսուցիչներ, որոնք Մայր տաճարում մասնակցեցին պատարագին և ստացան հաղորդություն։ Այնուհետև նրանք եղան Գևորգյան հոգևոր ճեմարանում, ուր դիտեցին «Սոմիկ» քրիստոնեական միության կազմակերպած քրիստոնեական արվեստի ցուցահանդեսը։ Հանդիսությունը շարունակվեց Էջմիածնի Կոմիտասի անվան մշակույթի պալատում։ Պատգամախոսությամբ հանդես եկավ Մայր տաճարին կից գործող Քրիստոնեության դաստիարակության և քարոզչության կենտրոնի տնօրեն Վազգեն վարդապետ Միրզախանյանը։ «Քրիստոսի աշակերտներ Ս. Թադեոսը և Բարդուղիմեոսը նվիրյալներ էին։ Նրանք նահատակվեցին հանուն քրիստոնեական գաղափարների, և նրանց ոգեկոչման տոնը մեզ համար դարձել է նաև այդ ասպարեզում ձեռքբերումների և հաշվետվության տոն, ասաց վարդապետը, սուրբ առաքյալների գործն այսօր շարունակում է վարժուհի-ուսուցիչների այն մեծ բանակը, որոնք կիրակնօրյա դպրոցներում կրոն են դասավանդում և շարունակում քրիստոնեական ուսմունքի քարոզչությունը»։ Այնուհետև ինչպես պատգամախոսը, այնպես էլ ելույթ ունեցած Վանաձորի թեմի ներկայացուցիչ Կարինե Ստեփանյանը, Մայր աթոռի դասախոս Արշեն աբեղա Սանոսյանը և մյուսները խոսեցին Հայ առաքելական եկեղեցու և այսօր արդեն հանրապետության շատ ու շատ մարզերում գործող կիրակնօրյա վարժարանների դերի և ծրագրերի մասին։ Քարոզչությունն ավելի արդյունավետ դարձնելու, բնակչությանն աղանդավորական խմբերից հեռու պահելու հարցերում հանդես եկան առաջարկությամբ։

Հանդիսության մասնակիցներն ունկնդրեցին գրական-երաժշտական ծրագիր։ Հանդես եկան ԲԴՔԿ-ի մանկական երգչախումբը (խմբավար՝ Ա. Միրզախանյան), ջութակահարների կամերային համույթը (գեղարվեստական ղեկավար՝ Փ. Մելիքյան) և Երևանից «Արծաթե բանալի» ծրագրի մենակատարները։ Հանդիսություններին մասնակցում էին ինչպես Մայր տաճարի, այնպես էլ արտերկրից ժամանած բարձրաստիճան հոգևորականներ։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

ԱՄՆ

Հայերեն լեզվով Աստվածաշնչերի ցուցահանդես

Փասադենիայի ՀԲԸՄ «Ալեք Մանուկյան» կենտրոնի «Բոյաջյան» դահլիճում հոկտեմբերի 30-ից նոյեմբերի 8-ը տեղի է ունեցել հայերենով տպված Աստվածաշնչերի ցուցահանդես՝ կազմակերպությամբ Լոս Անջելեսի Մխիթարյան կրթական հիմնարկի (գլխավորությամբ Հ. Տաճատ վրդ. Յարդըմյանի)։ Այս մասին է հաղորդում Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը՝ նշելով, որ ցուցադրված են եղել շուրջ 125 տարբեր հին ու նոր թանկագին հրատարակություններ՝ սկսած 1666 թվականից։ Մեծ հետաքրքրություն են ներկայացրել ցուցադրված հայատառ թուրքերեն և հայատառ քրդերեն լեզուներով Սուրբ գրքի հազվագյուտ տպագրությունները, ինչպես նաև մագաղաթները, փայտե և պղնձե տառերը, փայտափորագրությունները և այլ մասունքներ։ Ցուցահանդեսի առիթով Հ. Տաճատ վրդ. Յարդըմյանը հրատարակել է հայերեն և անգլերեն երկլեզու մի հատոր՝ «Աստվածաշունչը և հայերը» խորագրով, որտեղ տեղեկություններ են տրվում Մեսրոպ Մաշտոցի, հայ քաղաքակրթության պատմության, հայերեն Աստվածաշնչերի առաջին ամբողջական հրատարակությունների, հայերի համար Աստվածաշնչի կարևորության և մի շարք այլ նյութերի մասին։

Հ. Ծ.

Դեկտեմբերյան հիշարժան օրացույց

«Փարոս» գրական-գեղարվեստական ամսագիր (Թիֆլիս, 1.12.1918)- լույս ընծայման 80-ամյակը։
Ղեւոնդ Ալիշան «Շնորհալի եւ պարագա իւրոյ» (Վիեննա, 1.12.1873)- լույս ընծայման 125-ամյակը։
Գեւորգ Զ Չորեքչյան (2.12.1868–9.5.1954)- Ամենայն հայոց կաթողիկոս, 130-ամյակը։
Նիկողայոս Նիկողոսյան (2.12.1918)- քանդակագործ, 80-ամյակը։
Վահան Միրաքյան (2.12.1868–1942)- բանաստեղծ, 130-ամյակը։
Միքայել Չամչյան (4.12.1738–30.11.1823)- պատմաբան, քերական, լեզվաբան, աստվածաբան, մանկավարժ, 260-ամյակը։
Հրաչիկ Սիմոնյան (8.12.1928)- պատմաբան, 70-ամյակը։
Դավիթ Սեդրակյան (9.12.1938)- ֆիզիկոս, 60-ամյակը։
Արմենակ Սալմասլյան (10.12.1888–7.1.1971)- մատենագետ, 110-ամյակը։
Սուքիաս Աղամալյանց (11.12.1738–18.3.1789)- մաթեմատիկոս, մանկավարժ, 260-ամյակը։
Վալերի Բրյուսով (13.12.1873–9.10.1924)- ռուս գրող, գրականագետ, թարգմանիչ, 125-ամյակը։
Հրաչյա Ղափլանյան (14.12.1923–14.8.1989)- ռեժիսոր, դերասան, դրամատուրգ, 75-ամյակը։
Ազատ Մանուկյան (15.12.1878–7.5.1958)- կոմպոզիտոր, մանկավարժ, խմբավար, 120-ամյակը։
Մեսրոպ (Մարտիրոս) Փափազյան (15.12.1823–3.5.1891)- մանկավարժ, գրող, հրատարակագիր, թատերական եւ եկեղեցական գործիչ, 175-ամյակը։
Էդուարդ Խաչիկյան (16.12.1928)- աստղագետ, 70-ամյակը։
Հենրիկ Սիրավյան (18.12.1928)- գեղանկարիչ, 70-ամյակը։
Գրիգոր Եղիազարյան (21.12.1908–4.11.1988)- կոմպոզիտոր, մանկավարժ, 90-ամյակը։
Գոհար Գալաջյան (21.12.1923)- երգչուհի, 75-ամյակը։
Հովհաննես Չեքիջյան (23.12.1928)- դիրիժոր, մանկավարժ, երաժշտական հասարակական գործիչ, 70-ամյակը։
Մետաքսե (Մետաքսե Պողոսյան, 23.12.1928)- բանաստեղծուհի, թարգմանչուհի, 70-ամյակը։
Ադամ Միցկեւիչ (24.12.1798–26.11.1855)- լեհ բանաստեղծ, ազգային-ազատագրական շարժման գործիչ, 200-ամյակը։
Անդրեյ Բաբաեւ (27.12.1923–21.10.1964)- կոմպոզիտոր, 75-ամյակը։
Հովասափ Սեբաստացի (1508–1564)- տաղասաց, գրիչ, վկայագիր, 490-ամյակը։

Հ. ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արցախի Քաշաթաղի շրջանում հիմնադրվել է կենտրոնական գրադարան։ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը դիմում է հայ գրողներին և բոլոր քաղաքացիներին, խնդրանքով՝ իրենց գրքերից կամ անձնական գրադարաններից ընծայագրված մի քանի գիրք հասկացնել նորաստեղծ գրադարանին։

Ընծայագրել հետևյալ մակագրությամբ. «Բերձորի քաղաքային գրադարանին...»։

Գրքերը հավաքվում են ՀԹՄՄ գրասենյակում (Կորյունի 19ա, 3-րդ հարկ, թիվ 4 սենյակ), Սերգեյ Գալստյանի մոտ, հեռ. 52-33-02։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՕԿ

Գլխավոր համաժողովից առաջ

Անցկացվեց ՀԱՕԿ-ի գործկոմի նիստը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանում անցկացվեց Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի գործադիր կոմիտեի նիստը, որը վարում էր ՀԱՕԿ-ի փոխնախագահ Ռազմիկ Ստեփանյանը: Նիստում հաստատվեց դեկտեմբերի 23-ին կայանալիք ազգային օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր ասամբլեայի օրակարգը:

Ամեն տարի միջազգային օլիմպիական կոմիտեն ԱՕԿ-ներին տալիս է հատուկ մրցանակ, որը «Սպորտը բոլորի համար» նշանաբանն է կրում: Ազգային օլիմպիական կոմիտեներն այդ մրցանակը հանձնում են իրենց հայեցողությամբ: Գործկոմը որոշեց այս տարվա մրցանակը հանձնել ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ամենաառաջին շրջանավարտներից մեկին՝ ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Նինել Հովհաննիսյանին: Մրցանակը բազմավաստակ մարզիչ-մանկավարժին կհանձնվի դեկտեմբերի 23-ին՝ գլխավոր ասամբլեայի ժամանակ:

Այդ օրն այլ մրցանակներ էլ կհանձնվեն: Գործկոմը 1998 թվականի հանրապետության լավագույն մարզիկ ճանաչեց Արարատի մարզի ներկայացուցիչ, ազատ ոճի ըմբիշ Արայիկ Գեւորգյանին, որն այս տարի երրորդ անգամ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Գեւորգյանին կհանձնվի ՀԱՕԿ-ի դրամական մրցանակը՝ 2000 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ, իսկ չեմպիոնի մարզիչ Ռազմիկ Գյոլեցյանին՝ 1000 դոլարին համարժեք դրամ:

Գործադիր կոմիտեի նիստում ամրագրվեցին մարզաձեւերի ազգային ֆեդերացիաների, մարզական կազմակերպությունների կողմից ՀԱՕԿ-ի կազմում ընդգրկվելու համար ներկայացված թեկնածուների անունները: Այդ ցուցակը կներկայացվի գլխավոր ասամբլեա՝ այնտեղ հաստատվելու: ՀԱՕԿ-ին էին դիմել գեղասահքի, գեղալողի, այկիդոյի հանրապետական ֆեդերացիաները՝ ազգային օլիմպիական կոմիտեի կոլեկտիվ անդամ դառնալու խնդրանքով: Նրանց խնդրանքը հարգվեց, եւ այս երեք ֆեդերացիաներն անդամակցեցին ՀԱՕԿ-ին:

Գործկոմի նիստում լսվեց նաեւ Հայաստանի օլիմպիական ակադեմիայի 1997-98 թվականների կատարած աշխատանքների մասին: Նաեւ որոշվեց մասնակցել «Երիտասարդական ձմեռային օրերին», որոնք կանցկացվեն եկող տարվա փետրվար ամսին Սլովակիայում: Հետագայում կճշտվի, թե Հայաստանի պատվիրակները որ մարզաձեւերում հանդես կգան:

ԹԵՆԻՍ

Աշխարհի չեմպիոնը Ալեքս Կորետխան է

Գերմանիայի Հանովեր քաղաքում, էքսպո-2000 ցուցահանդեսի մեծ դահլիճում անցկացվեց պրոֆեսիոնալ թենիսիստների ասոցիացիայի աշխարհի առաջնությունը:

«Սպիտակ» խմբից պայքարը շարունակելու իրավունք նվաճեցին Թիմ Հենմանը (Անգլիա) եւ Ալեքս Կորետխան (Իսպանիա), «կարմիր» խմբից՝ Փիթ Սամփրասը (ԱՄՆ) եւ Կառլոս Մոյան (Իսպանիա): Կիսաեզրափակիչ խաղերն անակնկալ ավարտ ունեցան: Կորետխան լարված պայքարում 4-6, 6-3, 7-6 հաշվով պարտության մատնեց աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստ Սամփրասին: Ընդ որում, վերջին խաղափուլում ամերիկացին մի քանի անգամ կարող էր մի հարվածով իր օգտին վճռել հանդիպումը, սակայն ամեն անգամ Կորետխան հավասարեցնում էր հաշիվը: Մյուս մրցախաղում Մոյան 6-4, 3-6, 7-5 հաշվով առավելության հասավ մեկ այլ ֆավորիտի՝ Հենմանի նկատմամբ:

Այսպիսով, եզրափակիչ մրցախաղում հանդիպեցին իսպանացի երկու թենիսիստներ՝ Ալեքս Կորետխան եւ Կառլոս Մոյան: Հետաքրքիր է նշել, որ երկու բարեկամ-մրցակիցներն այս տարի հանդիպել են երեք անգամ, եւ երեքում էլ հաջողության է հասել Մոյան: Վերջինս իր ընկերոջը պարտության մատնեց նաեւ ամռանը կայացած «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարում եւ այդպիսով նվաճեց «Մեծ սաղավարտ» շարքի տիտղոսներից մեկը՝ Ֆրանսիայի բաց առաջնության հաղթողի կոչումը:

Ալեքս Կորետխա

Այս անգամ էլ խաղասկզբում թվում էր, թե անցածի կրկնություն է լինելու, քանի որ առաջին երկու խաղափուլերում Մոյան հաղթեց միեւնույն 6-3 հաշվով: Սակայն հաջորդ երեքում Կորետխան կերպարանափոխվեց եւ կարողացավ առավելության հասնել մրցակցի նկատմամբ՝ 7-5, 6-3, 7-5: Ընդ որում, նա վճռական խաղափուլի ընթացքում տանում էր տալիս 1-3 հաշվով: Սակայն այստեղ եւս բարսելոնցի թենիսիստը կամքի ուժ դրսեւորեց եւ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Հանովերում տարած հաղթանակը Ալեքս Կորետխայի մարզական կարիերայի ամենախոշոր հաջողությունն է:

Ավելացնենք, որ առաջնության հաղթողը ստացավ 1 մլն 300 հազար դոլար պարգեւավճար (մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը 3 մլն 500 հազար դոլար էր):

Հանովերյան առաջնությունով ավարտվեց թենիսիստների շատ լարված, ծանր մրցաշրջանը:

ՎՈԼԵՅԲՈԼ

Իտալացիների անպարտելի հաջողությունը

Ճապոնիայում ավարտվեց վոլեյբոլի տղամարդկանց աշխարհի հերթական առաջնությունը:

Եզրափակիչ խաղում Իտալիայի հավաքականը 3-0 հաշվով հաղթեց Հարավսլավիայի հավաքականին եւ երրորդ անգամ անընդմեջ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Սա վոլեյբոլի պատմության մեջ աննախադեպ նվաճում է: Արծաթե մեդալակիր դարձան հարավսլավացիները:

Բրոնզե պարգեւների համար պայքարում հանդիպեցին Կուբայի եւ Բրազիլիայի հավաքականները: Հաջողությունը կուբացիների կողմն էր. նրանք հաղթեցին 3-1 հաշվով:

Հինգերորդ եւ վեցերորդ տեղերը վիճակվեցին Ռուսաստանի եւ Հոլանդիայի հավաքականներին: Ռուսները կարողացան 3-0 հաշվով համոզիչ առավելության հասնել օլիմպիական չեմպիոնների նկատմամբ: – –

ՇԱԽՄԱՏ

Էդուարդ Մնացականյանի հոբելյանը

Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տանը նշվեց հայկական շախմատի խոշորագույն ներկայացուցիչներից մեկի՝ միջազգային վարպետ, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Էդուարդ Մնացականյանի ծննդյան 60-ամյակը: Մարզաձեւի երախտավորին ջերմ խոսքեր ուղղեցին Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիայի նախագահ, ՖԻԴԵ-ի պատվավոր փոխնախագահ Վանիկ Զաքարյանը, հանրապետական ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար, ՖԻԴԵ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու նախագահ Գագիկ Հովհաննիսյանը, ֆեդերացիայի նախագահության անդամ Բարսեղ Բեգլարյանը, Մնացականյանի սաներից՝ միջազգային գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանը, միջազգային վարպետ Լեւոն Յոլյանը եւ շատ ուրիշներ:

Ընթերցվեց նաեւ Ռաֆայել Վահանյանի շնորհավորական հեռագիրը: Նրանք բոլորը արժանին մատուցեցին իր ողջ ուժն ու եռանդը շախմատին նվիրած Շախմատիստին ու Մարզչին:

Էդուարդ Մնացականյանի հոբելյանին էր նվիրված նաեւ ՀՇԿՏ-ում անցկացված կայծակնային մրցաշարը: Երկու փուլով անցկացված մրցումներում ընդհանուր առմամբ հանդես եկան ավելի քան 150 շախմատիստներ:

Եզրափակիչին մասնակցեցին նախնական փուլում հաջող հանդես եկած շախմատիստներն ու մեր բոլոր ուժեղագույնները՝ բացառությամբ Ռաֆայել Վահանյանի եւ Վլադիմիր Հակոբյանի:

Մրցաշարի հաղթող դարձավ միջազգային վարպետ Լեւոն Արոնյանը: Պատանի շախմատիստը շվեյցարական մրցակարգով անցկացված մրցաշարի բոլոր 7 պարտիաներն ավարտեց իր օգտին եւ առաջ անցավ հինգ գրոսմայստերներից ու մեծ թվով միջազգային վարպետներից: Երկրորդ տեղը գրավեց գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը՝ 6 միավոր: Նրանցից կես միավորով ետ մնաց երրորդ մրցանակակիր, շախմատային բարձրագույն տիտղոսի մեկ այլ կրող՝ երիտասարդ Կարեն Ասրյանը:

Կասպարով-Կրամնիկ՝ 12-12

Մոսկվայի «Կոսմոս» հյուրանոցի խաղասրահը տեղի ունեցավ չափազանց հետաքրքիր կայծակնային մրցախաղ աշխարհի առաջին եւ երրորդ շախմատիստներ Գարրի Կասպարովի եւ Վլադիմիր Կրամնիկի միջեւ: Պատասխանատվությունների դերը նվազեցնելու նպատակով ժամանակակարգում որոշ փոփոխություններ էին կատարվել:

Մրցախաղին «Ինտերնետի» միջոցով կարող էին հետեւել աշխարհի միլիոնավոր շախմատասերներ: Առաջին անգամ մարզական միջոցառման հեռարձակման իրավունքը գնել էր ոչ թե որեւէ հեռուստաընկերություն, այլ «Ինտերնետ-Չեսս քլաբը», որը գտնվում է ԱՄՆ-ի Նյու Ջերսի նահանգում:

Կրամնիկը միշտ էլ աշխարհի 13-րդ չեմպիոնի համար դժվարին մրցակից է: Մինչեւ այդ նրանց միջեւ անցկացված կայծակնային պարտիաների հաշիվը 3,5-3,5 էր: Բայց ահա, 24 պարտիաներից կազմված մրցախաղը Կասպարովը շատ հաջող սկսեց. առաջին-չորս խաղերից հետո նա առջեւում էր 3-1 հաշվով: Սակայն հետո մենամարտի ընթացքը կտրուկ փոխվեց, եւ առաջին օրվա ավարտին հաշիվը 6,5-5,5 էր՝ հօգուտ Կրամնիկի:

Երկրորդ օրը Վլադիմիրն ավելի մեծացրեց միավորների խզումը, եւ երբ մրցախաղի ավարտին 5 տուր էր մնացել, նա առջեւում էր 10,5-8,5 հաշվով: Թվում էր, թե ավելի երիտասարդ Կրամնիկը կհաղթի իր ահեղ մրցակցին, սակայն Կասպարովը կարողացավ մնացած խաղերում չեզոքացնել մրցակցի երկու միավորի առավելությունը, եւ մրցամարտը ոչ-ոքի՝ 12-12 հաշվով ավարտվեց:

Շախմատիստներից յուրաքանչյուրը ստացավ 12 հազար ամերիկյան դոլար, քանի որ յուրաքանչյուր միավորը հազար դոլար էր գնահատվում:

ԼՈՒՐԵՐ

Մրցեցին ակրոբատները

Երեւանում անցկացվեց Հայաստանի առաջնությունը, որը մեր ակրոբատների համար տարվա կարեւորագույն մրցաշարն էր: Առաջնությունում հանդես եկան 70 մարզիկ-մարզուհիներ, որոնք ներկայացնում էին Երեւանը, Գյումրին, Վանաձորը: Ահա թե ովքեր դարձան Հայաստանի չեմպիոններ. ցատկեր՝ Սուրեն Լաքոյան, Նունե Իզմիրյան, կանանց զույգ՝ Սաթենիկ Խաչատրյան եւ Արաքսյա Գեւորգյան, տղամարդկանց զույգ՝ Վահե Ղազարյան եւ Հրայր Մարդոյան, խառը զույգ՝ Լիանա Մկրտչյան եւ Մարտին Հակոբյան, կանանց եռյակ՝ Սիրարփի Սահակյան, Սոֆյա Մելքոնյան եւ Լիանա Սուքիասյան, տղամարդկանց քառյակ՝ Մարտին Գալստյան, Մուշեղ Զաքարյան, Խաչիկ Իվանյան եւ Տիգրան Համբարձումյան: Նունե Իզմիրյանը (ցատկեր) Վանաձորի ներկայացուցիչ է, մյուս մրցաձեւերի հաղթողները Երեւանից են:

Ալբերտ Գրիգորյանի հուշամրցաշարը

Նորագավիթի սուսերամարտի մասնագիտացված մարզադպրոցում անցկացվեց Հայաստանի եւ Ռուսաստանի վաստակավոր մարզիչ Ալբերտ Գրիգորյանի հիշատակին նվիրված մրցաշարը: Երկօրյա պայքարում հաղթողներ դարձան հետեւյալ մարզիկները. ծկասուսեր՝ Գեղամ Հովհաննիսյան, Աննա Ստեփանյան, խոնջասուսեր՝ Սամվել Գրիգորյան, Օլգա Ջանփոլադյան, թրասուսեր՝ Արման Հովսեփյան: Չորս հաղթողները «Հայաստան» մարզական միության սաներ են, եւ միայն Ջանփոլադյանն է ներկայացնում Երեւանի քաղաքապետարանի մարզադպրոցը: Նշենք, որ խոնջասուսերակիրների մրցապայքարում ուժեղագույն ճանաչված Սամվել Գրիգորյանը Ալբերտ Գրիգորյանի որդին է: Հուշամրցաշարի հովանավորը՝ ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Ալեքսան Նավասարդյանը, հատուկ մրցանակներ էր սահմանել հաղթողների, մրցանակակիրների, ինչպես նաեւ Ալբերտ Գրիգորյանի ընտանիքի համար: ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Հրաչյա Գասպարյանը լավագույն տեխնիկա ցուցադրած մարզիկի համար հատուկ մրցանակ էր սահմանել, որը հանձնեց խոնջասուսերի մրցումներում երկրորդ մրցանակակիր դարձած Սարգիս Այվազյանին:

Մարզադպրոցի բաց առաջնությունը

Տասը տարի առաջ տեղի ունեցած ահավոր երկրաշարժն ավերեց նաեւ Գյումրիի մարմնամարզության մասնագիտացված դպրոցի շենքը: Տարիներ անց պատանի մարմնամարզիկների համար նոր շենք է կառուցվել, դպրոցում արդեն գործում է 36 խումբ, որոնցում շուրջ 400 երեխա է մարզվում: Խմբերից 6-ում ակրոբատիկա մարզաձեւի ներկայացուցիչներն են պարապում, դպրոցի ղեկավարությունը մտադիր է առաջիկայում նաեւ գեղարվեստական մարմնամարզության խմբեր բացել: Գյումրեցիներն իրենց դպրոցի վերաբացումը նշեցին խոշոր մրցումներով՝ դպրոցի բաց առաջնությունով: Կազմակերպիչների հրավերով մրցաշարում հանդես եկան նաեւ Երեւանի Հրանտ Շահինյանի անվան պատանի մարմնամարզիկների դպրոցի, Ալբերտ Ազարյանի ղեկավարած քաղաքապետարանի մարզադպրոցի, ինչպես նաեւ Վանաձորի մարմնամարզության դպրոցի մարզիկ-մարզուհիները: Բավականին հետաքրքիր մրցապայքարում հաղթողներ դարձան Վահագն Ստեփանյանը եւ Անի Աղաբալյանը: Նրանք երկուսն էլ ներկայացնում են Հրանտ Շահինյանի անվան պատանի մարմնամարզիկների հանրապետական դպրոցը: Մրցումներն անցան կազմակերպական բարձր մակարդակով՝ հիմնականում շնորհիվ Գյումրիի մարմնամարզության մասնագիտացված դպրոցի ղեկավարության (տնօրեն՝ Խաչիկ Երանոսյան):

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ավարտվող 1998 թվականը «մրցանակային» էր տարերային աղետների պատճառած վնասի չափերով

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Տագնապալի ուղեծրով է մարդկության պատմության մեջ մտնում իր ավարտին մոտեցող 1998 թվականը: Շրջակա միջավայրի հիմնախնդիրներով զբաղվող «Ուորլդուոչ» հետազոտական կազմակերպության նախնական գնահատումների համաձայն, հենց միայն տարերային աղետների՝ փոթորիկների, հեղեղումների, երաշտի եւ հրդեհների պատճառած տնտեսական վնասը ամբողջ մոլորակի վրա անցած 11 ամսում կազմել է 89 միլիարդ դոլար, որը նոր դրամատիկ մրցանիշ է:

Իսկ ինչ վերաբերում է մոլորակի բնակչության վրա այդ հեղակործումների անմիջական ազդեցության արդյունքներին, ապա դրանք նվազ տպավորիչ չեն: 1998 թվականին եղանակի հետ կապված զանազան տարերային աղետները 32 հազար մարդկանց կյանք են խլել եւ մոտավորապես 300 մլն մարդկանց հարկադրել լքելու իրենց տները, որը գերազանցում է ԱՄՆ-ի բնակչության թվակազմը:

Այս տարվա ընթացքում տնտեսական կորուստներն արդեն գերազանցել են նախորդ ռեկորդային մրցանիշը, որը սահմանվել էր 1996 թվականին եւ կազմել 60 մլրդ դոլար: Ընթացիկ տարվա անցած ամիսների ընթացքում կորուստները գերազանցեցին բոլոր 80-ական թվականների համանման տվյալները, երբ դրանք կազմել էին «ընդամենը» 55 մլրդ դոլար: 1998 թվականի առաջին երեք եռամսյակում միայն ԱՄՆ-ի ապահովագրական ինդուստրիան ստացել էր 8 մլրդ դոլարի վնասներ հատուցելու հայցեր կամ երեք անգամ ավելի, քան ամբողջ 1997 թվականին:

Դրա հետ մեկտեղ, ինչպես նշվում է «Ուորլդուոչի» մամլո տեղեկատուում, այժմ ավելի քան երբեւէ պարզ է դարձել, որ առավել մեծ վնաս հասցրած եւ եղանակի հետ կապված 1998 թվականի տարերային աղետները «բնական» բնույթի չէին: Այլ կերպ ասած, դրանց հիմքում ընկած էր մարդու գործունեությունը: Անտառների ոչնչացումը եւ ճահիճների վերացումը հաճախ այնպիսի պայմաններ են ստեղծում, որոնք նպաստում են վիթխարի սողանքների գոյացմանը եւ սաստիկ հեղեղումների առաջացմանը: Միեւնույն ժամանակ, բնակչության աճող թվակազմը մարդկանց հարկադրում է բնակություն հաստատել գետերի հովիտներում եւ բլուրների լանջերին, որոնք առավել խոցելի են հեղեղումների եւ սողանքների հետեւանքով:

«Ուորլդուոչը» առավել մեծ վնաս պատճառած տարերային աղետների թվին է մասնավորապես դասում «Միթչ» արեւադարձային փոթորիկը, որը Ատլանտյան օվկիանոսում մոլեգնած ամենաավերիչ փոթորիկն էր վերջին 200 տարում: Այդ տարերային աղետը մոտավորապես 11 հազար մարդկանց կյանք խլեց, իսկ նրա պատճառած նյութական վնասը, նախնական գնահատումներով, կազմել է ավելի քան 5 մլրդ դոլար: Պատճառած վնասների չափով՝ 30 մլրդ դոլար, առաջին տեղն զբաղեցնում է Չինաստանում տեղի ունեցած ջրհեղեղը, երբ ափերից դուրս էր հորդել Յանցզի գետը: Դա 3700 մարդկանց զոհվելու պատճառ էր դարձել, 223 միլիոն մարդկանց ստիպել էր լքել իրենց տները եւ հեղեղել էր 25 մլն հեկտար հերկահողեր: Մեր դարի ամենախոշորածավալ ջրհեղեղը տեղի է ունեցել այս տարվա ամռանը Բանգլադեշում: Մի քանի ամիս ջրի տակ էր մնացել երկրի տարածքի երկու երրորդ մասը: Նրա 30 մլն բնակիչներ ժամանակավորապես դարձել էին անօթեւան, իսկ ընդհանուր վնասը գնահատվում է 3,4 մլրդ դոլար:

ՓԱՐԻԶՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Դրոշմանիշերի զեղծարարություն ոմն Ս. Խաչիկյանի մասնակցությամբ

Երկարատեւ հետաքննությունից հետո Ֆրանսիայի եւ Մոնակոյի դրոշմանիշերի շուկայի հետ առնչվող զեղծարարություն է երեւան հանվել, որում 3 այլ անձանց թվում մեղադրվում է նաեւ Սարգիս Խաչիկյան անունով մի հայ, որը ծանոթ է «Սաք» անունով եւ որին ֆրանսիական «Նիս մաթեն» օրաթերթն իր նոյեմբերի 15-ի համարում ներկայացրել է որպես «ծագումով իրանցի եւ քաղաքացիությամբ ֆրանսիացի»:

Հաղորդելով այս մասին Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթն ավելացնում է, որ, ըստ ֆրանսիական թերթի տվյալների, առաջին անգամ դրոշմանիշերի այդ զեղծարարությանն անդրադարձել են 1996 թվին, երբ հարցաքննություն է բացվել չորս անձանց դեմ, որոնցից մեկն է եղել Սարգիս Խաչիկյանը: Այդ ժամանակ նա 15 օր ազատազրկվելուց հետո ազատ է արձակվել: Խնդրի արծարծումը ներկայումս կապված է նույն խմբակի նորագույն հանցագործության հետ: Պարզվում է, որ տիրանալով հրապարակ հանված դրոշմանիշերի մեծ մասին, խումբը կեղծ թվեր է շրջանառության մեջ դրել, ստեղծելով այն տպավորությունը, թե շատ փոքր է դրանց տպաքանակը եւ հետեւապես գները՝ շատ բարձր: Զեղծարարության զոհերի մեջ կան մարդիկ, որոնք, ըստ լրատվության, կորցրել են մինչեւ 3 միլիոն ֆրանկ:

Դարձյալ Ս. Պողոսյանի սպանության մասին

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթն իր նոյեմբերի 11-ի համարում տեղեկացնում է, որ «Նիս մաթեն» թերթի լրագրողներ Միշել Բարելլը եւ Ֆիլիպ Ֆիամետտը դարձյալ անդրադարձել են փարիզյան իր բնակարանում մեր ազգակից Սարգիս Պողոսյանի սպանության փաստին (տես «Ազգի» նոյեմբերի 10-ի համարը) եւ առաջին էջի վրա զետեղված իրենց «Նիսեցի գրատնատիրոջ երկակի կյանքը» հոդվածում բավական մեծ տեղ հատկացրել մեղադրյալ Օնիկ Ժամկոչյանի անձին: Հատկանշական է, որ այս անգամ նրանք նշել են եւ մեղադրյալի ազգանունը, եւ տպագրել նրա լուսանկարը՝ ավելացնելով, որ նրա համալսարանական եւ մտավորական լինելու հանգամանքը խոր զարմանք է պատճառել ոճրի լուսաբանմամբ զբաղվող ոստիկաններին: Նախորդ հրապարակումներում ձերբակալված երկու ոճրագործների ազգանունները չէին նշվել: Այս անգամ էլ, սակայն, հոդվածագիրները երկրորդի՝ Արթո Բ-ի մասին ոչինչ չեն գրել:

«Ազադլիգը» պնդում է իր հաղորդումների հավաստիությունը

ԲԱՔՈՒ, 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ալիեւի եղբայրը, որդին, փեսան եւ մերձավոր ազգական Թալիբովը, պետկայքի նախագահ Նասիբովը եւ առաջին փոխվարչապետ Աբասովը, դատի տալով «Ազադլիգ» թերթին, մեկ միլիարդ 800 միլիոն մանաթի, այսինքն 700 հազար դոլարի փոխհատուցում են պահանջել իրենց պատվին ու արժանապատվությանը հասցված վիրավորանքի համար:

«Ազադլիգ» լրագիրը նոյեմբերի 7-ին հոդված էր տպագրել «Փոքր երկրի մեծ տերերը» վերնագրով, որի մեջ ասվում էր, որ վերոհիշյալ անձինք անշարժ կայք ունեն Մեծ Բրիտանիայում: Հոդվածում նաեւ ասվում էր, որ գյուղատնտեսության նախարար Ալիեւը, առողջապահության նախարար Ինսանովը, Բաքվի քաղաքագլուխ Ալլահվերդիեւը անշարժ կայք ունեն համապատասխանաբար Ֆրանսիայում, Շվեյցարիայում, Իսրայելում եւ Իսպանիայում: Վերոհիշյալ անձինք այդ տեղեկատվությունը համարել են կեղծիք: Մինչդեռ «Ազադլիգ» լրագիրը պնդում է իր հաղորդումների հավաստիությունը:

Լրագրի գլխավոր տնօրեն Ահմեդովը Ֆրանսպրես գործակալության թղթակցին հաղորդել է, որ իրենք չեն կարող հաղորդել տեղեկատվության աղբյուրի մասին, բայց պնդում են, որ այն հավաստի է: Ֆրանսպրես գործակալությունն իր հերթին հաղորդում է, որ այդ անձինք արտասահմանում ոչ միայն տներ ունեն, այլեւ միլիոնավոր դոլարներ բանկերում:

«Ազատություն» ռադիոկայանի կազմակերպած հարցազրույցի ընթացքում «Ազադլիգ» լրագրի ներկայացուցիչ Ահմեդովն ասել է, որ այդ հաղորդումն ստացվել է ոչ պաշտոնական, բայց հավաստի աղբյուրներից: Ադրբեջանի համապատասխան մարմինները դա կարող են ստուգել հարցում անելով:

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«707» արտադրական կոոպերատիվը, վկայական N 007816, գրանցման համարը 278.080.00511

ARMENPRESS

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

1999 թվականի համար Արմենպրես պետական փակ բաժնետիրական ընկերությունն առաջարկում է.

- Տարաբնույթ նորությունների ժապավեններ՝ **հանրապետական, միջազգային, տարածաշրջանային** (հայերեն եւ ռուսերեն)
- **Armenpress Bulletin**-նորությունների ժապավեն անգլերեն
- **Մասնագիտացված տնտեսական ժապավեն**՝ հանրապետական եւ միջազգային (հայերեն, անգլերեն ու ռուսերեն)
- **Հանրապետական մամուլի ամենօրյա տեսություն** (հայերեն եւ անգլերեն)
- **Ֆոտոծառայություններ.** հանրապետական ֆոտոնորություններ, Ռոյթեր համաշխարհային գործակալության ֆոտոնորություններ, Արմենպրեսի տարեկան ֆոտոտեղեկատվությամբ լազերային սկավառակներ, այլ ֆոտոծառայություններ
- **Գովազդային ծառայություններ.** արտոնյալ պայմաններով գովազդի զետեղում զանգվածային լրատվամիջոցներում, ներառյալ Ինտերնետը, գովազդային տեղեկագրերի, ծալագրքույկների ստեղծում
- **Համակարգչային զանազան ծառայություններ,** ներառյալ էլեկտրոնային փոստով հաղորդումների ուղարկումն ու ընդունումը
- **Համապիտանի մամլո սրահ**՝ հանդերձված մամլո ասուլիսների, հանդիպումների, շնորհանդեսների եւ այլնի անցկացման համար
- **Լրատվության բնագավառի այլ ծառայություններ**՝ պատվիրատուի ցանկությամբ

Գործում է զեղչերի ճկուն համակարգ

Մեր հասցեն է. Երեւան, Իսահակյան 28,

հեռ. 528460, 526702,

ֆաքս (3742) 151738, (8852) 525789

E-mail: contact@armenpress.am, apnews@armenpress.am

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատոր

☎ 529353

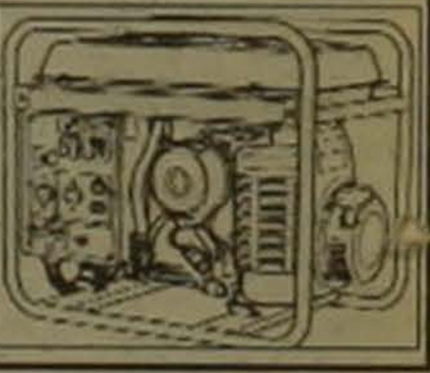

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

1 դեկտեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Կատվի տունը», «Թագավորը եւ սեխը»
17.55 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
18.50 Լուսանցք
19.10 Հեռուստալոտո
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Տոնավաճառ. տնտեսական տեղեկատու
21.00 Բժիշկ եւ հիվանդություն
21.25 Հեռուստասերիալ «Խուզարկու Նեշ Բրիջես»
22.15 Գ/Ֆ «Վալենտինոն վերադառնում է»
24.00 Հայլուր

ՆՈՐՔ

19.00 Լուրեր
19.10 Մուլտֆիլմ
19.40 Մեծ դասամիջոց
20.00 Միասին («Միր»)
20.45 Երգում է Պլասիդո Դոմինգոն
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Սերիալ «Ծովային ոստիկանությունը» (18-րդ մաս)
22.15 Միրեցեք զմիմեանս
22.20 Կադրում եւ կադրից դուրս. կրկնակի դիմանկար
23.00 Լուրեր
23.15 Գեղֆիլմ «Ուխտադրուժը» (1-ին մաս)

19.05 Մամուլի սուրհանդակ
19.15 Հրապարակ կամ մոտեցեք խոսափողին
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գ/Ֆ «Վերակենդանացում»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Հրապարակ
22.15 Չղջիկ-մեծական
22.35 Քաղաք-մշակույթ. Թափառաշրջիկ երաժիշտների փառատոն-2
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Գիշերային կինոսրահ. Ն. Քեյջը «Աղջիկը հովտից» ֆիլմում
(00.45 Մամուլի սուրհանդակ)
01.40 Սուրհանդակ

7.00 Բարի լույս
10.00, 16.00, 19.00, 01.05 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.50 Երջանիկ դիպված
17.35 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
18.00 «Դաժան հրեշտակը»
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 «Թեմա»
20.50 Սերիալ «Ավերներն անհետանում են կեսօրին»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Ֆուտբոլ «Ռեալ» (Իսպանիա)-«Վասկու դա Գամա» (Բրազիլիա)
00.40 Վավ. դետեկտիվ «Հաղթելու դեղ ... գնդակահարություն. 1998 թ. գործը»
01.25 Երեկոներ, երեկոներ, երգում է Վլադ Ստաշեւսկին
02.05 Գ/Ֆ «Հուսահատվածների ամրոցը»

РТР

8.00, 10.30, 10.50 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.55 Ապրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
15.35 Սերիալ «Դինաստիա-2. Քոլբի ընտանիքը»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 «Հեքիաթային հետճաշիկ»
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Համակարգիչ
19.10 Գ/Ֆ «Կլիմ Սամգինի կյանքը»
20.30 Հերթապահ բաժանմունք
20.35 «Մի հրաղարձության պատմություն»
21.35 Մանրամասներ
21.45 «Անգլագը» ներկայացնում է
22.15 Կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Պետրոդակտիլ կինը Բեւեռլի Հիլզից» (ԱՄՆ)
23.55 Սերիալ «Հոգեգործոն»
00.45 Հերթապահ բաժանմունք

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրքերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 956 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 30. 11. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@